

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Ukraynada
iki azərbaycanlı
tələbə
qızın
meyiti
tapıldı
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 5-6 yanvar 2019-cu il Şənbə № 2 (7172) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Növbəti parlament seçkiləri növbədənkənar ola bilər

Aprəl ayında seçkilər keçiriləcəyi xəbərləri; **deputat:** "Siyasi məqsəduyğunluq olarsa..."

yazısı səh.7-də

Bu qatarm dalmca deyirməkdənsə... - redaktorların Bakı-Gəncə sürət qatari təəssüratları

yazısı səh.4-də

Azərbaycan müxalifəti seçki, yoxsa inqilab istəyir - rəylər

yazısı səh.5-də

Bakının Ermənistanı təşviş salan iki mühüm gedişi

yazısı səh.11-də

Avropada kütləvi etirazlar yenidən qızışır

yazısı səh.6-də

Türkiyədə daha bir azərbaycanlı qadın öldürüldü - ortaq bəlamız...

yazısı səh.15-də

Casusları ələ verən səbəb - texnoloji vasitələr, yoxsa...

yazısı səh.7-də

Azərbaycanın tekstil sənayesi böhrandan çıxırmı - araşdırma

yazısı səh.12-də

Ağdam köçünü əldən düşmüş inəklərdən imtina edib - təfərrüat

yazısı səh.13-də

Kiçik motorlu avtomobillərə tələbat artıb

yazısı səh.15-də

Azərbaycanda dövələrin sayı getdikcə azalır

yazısı səh.13-də

Gürcüstanda "donuz qripi"ndən ölənlərin sayı 8 nəfərə çatıb

yazısı səh.13-də

MƏXFİ QARABAĞ DANİŞİQLARI, MOSKVANIN GİZLİ PLANI, İRƏVAN ÇIXILMAZDA...

Qarabağın azərbaycanlı icmasında sədr dəyişikliyinə daha bir hədəfi - Bakı "pas" verir; Ermənistanı Rusiyaya birləşdirən "göbəyi" Paşinyan kəsə biləcəkmi?

yazısı səh.8-də

Bakıda yolları çökdürən "kabus" - yeraltı çay, yoxsa dağılmış kanalizasiya...

Coğrafiya İnstitutunun direktor müaviniindən ilginç açıqlamalar; "Kanalizasiya suları, yararsız vəziyyətə düşmüş borulardan sızan sular çökmənin və sürüşmənin əsas səbəbləridir" yazısı səh.3-də

Elin Süleymanov:
"Çox məsələlər
ABS səfirinin
fəaliyyətindən
asılı olacaq"

yazısı səh.6-də

Elçin Mirzəbəyli:
"Söyüş müxalifəti"
işinin arxasında
Ermənistanın xüsusi
xidmət orqanları
dayanır"

yazısı səh.9-də

Ağ Ev twitter-dən
idare edən
prezident -
Trampı bu il nə
gözləyir...

yazısı səh.14-də

Prezident yol tikintisinə 14,6 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev "Beyləqan rayonunun Mingəçevir-Stansiya Mingəçevir-Bəhrəmtəpə (137 km)-Beyləqan avtomobil yolunun tikintisi ilə bağlı tədbirlər haqqında" sərəncam imzalayıb.

"Report" xəbər verir ki, sərəncamla iyirmi altı min nəfər əhalinin yaşadığı 7 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Mingəçevir-Stansiya Mingəçevir-Bəhrəmtəpə (137 km)-Beyləqan avtomobil yolunun tikintisi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 14,6 milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə bu sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etmək, Nazirlər Kabinetinə bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etmək tapşırılıb.

Köhnə maşınlar dövriyyədən çıxarılaçaq

Azərbaycanda köhnə və təhlükəsizlik səviyyəsi aşağı olan avtomobillər dövriyyədən çıxarılaçaq. Trend-in məlumatına görə, bununla bağlı məsələ "Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nda öz əksini tapıb.

Dövlət Proqramında təhlükəsiz nəqliyyat vasitələrinin təmin edilməsi məqsədilə nəqliyyat vasitələri üçün müasir texniki rəqlamentlərin hazırlanması və tətbiqi, nəqliyyat vasitələrinə texniki xidmətin keyfiyyətinin artırılması, onların texniki vəziyyətinə nəzarətin və texniki baxış qaydalarının təkmilləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadənin sürətləndirilməsi məqsədilə müasir təhlükəsizlik vasitələrindən və texnologiyalarından geniş istifadənin təşviqi, köhnə və texniki təhlükəsizlik səviyyəsi aşağı olan nəqliyyat vasitələrinin dövriyyədən çıxarılması planlaşdırılır.

Həmçinin yol hərəkəti iştirakçılarının təhlükəsizliyinin və yol şəbəkəsinin qorunmasının təmin edilməsi məqsədilə avtomobil yollarının layihələndirilməsi, tikintisi, təmiri və yenidən qurulması zamanı təşkilatlararası əlaqələndirmə, yolların istismarına nəzarət və təhlükəsizlik dərəcəsinin qiymətləndirilməsi, yol hərəkətinin təşkili işinin, sərnişindəşımaya və yükdaşıma fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, piyadaların, velosipedçilərin və yol hərəkətinin digər müdafiəsiz iştirakçılarının hərəkət təhlükəsizliyinin təmin edilməsi nəzərdə tutulur.

Ermənistan və Gürcüstan BMT-nin ən yoxsul ölkələridir

Baş Assambleyası təşkilatın yaxın 3 ildə xərclərini bölüşdürüb. BMT-nin xəbərlər xidməti üzv ölkələrin təşkilatın büdcəsinə yeni ödənişi üzrə cədvəli açıqlayıb.

Trend-in məlumatına görə, qəbul edilmiş qərara uyğun olaraq ABŞ əvvəlki kimi maksimum həcmdə - BMT-nin bütün xərclərinin 22 faizi - ödəniş edəcək.

Uzun illərdən sonra Çin Yaponiyaya keçərək təşkilatın büdcəsinə ən çox ödəniş edən ikinci ölkə (xərclərin 12 faizi) olub.

Hər bir ölkə BMT-nin xərclərinin müəyyən hissəsini ödəməlidir: iri ölkələr maksimum 22, kiçik ölkələr isə 0,01 faiz.

İri "sponsor"ların siyahısına Yaponiya (8,564 faiz), Almaniya (7) və Fransa da (4,427) daxildir. Rusiya 2,405 faiz ödənişlə 8-ci sıradadır.

Bu göstərici üzrə Gürcüstan (0,008 faiz ödəniş) və Ermənistan (0,007) BMT-nin ən yoxsul ölkələri hesab olunur.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Bu il Azərbaycanda daha 5 "ASAN xidmət" mərkəzi açılacaq

Bu il Azərbaycanda daha 5 "ASAN xidmət" mərkəzi əhalinin istifadəsinə veriləcək.

Bu barədə jurnalistlərə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin ("ASAN xidmət") İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin müdiri Elnur Niftəliyev məlumat verib.

O bildirib ki, bu il ərzində Tovuz, Ağcabədi, Kürdəmir, Şamaxı və Balakən rayonlarında "ASAN xidmət" mərkəzləri istifadəyə veriləcək. Bununla da "ASAN xidmət" mərkəzlərinin sayı 20-ə çatmış olacaq.

Şöbə müdiri həmçinin qeyd edib ki, "ASAN xidmət" mərkəzləri olmayan bölgələrdə səyyar "ASAN xidmət"i də fəaliyyət göstərir.

Qeyd edək ki, "ASAN xidmət" mərkəzləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin tabeliyində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 13 iyul tarixli 685 nömrəli fərmanına əsasən yaradılıb.

Bakıda ər-arvad kirayədə qaldıqları evin mebellərini satdılar

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində oğurluqda təqsirləndirilən Qadir Tağıyev və onun həyat yoldaşı Sevgül Əmirxanovanın cinayət işi üzrə məhkəmə istintaqı başa çatıb.

Trend-in məlumatına görə, hakim Rəhif Salmanın sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxslərə hökm oxunub.

Məhkəmənin hökmü ilə Q.Tağıyev 10 il azadlıqdan məhrum edilib. Barəsində polis nəzarəti qətimkan tədbiri seçilmiş S.Əmirxanovaya isə şərti cəza verilib.

İttiham aktına əsasən, Q.Tağıyev və onun həyat yoldaşı S.Əmirxanova Bakıda kirayədə qaldığı Nailə Məmmədovaya məxsus mənzilin mebelini satıblar. Onlar müştəriyə mebeli və mənzilin özlərinə məxsus olduğunu iddia ediblər. Qonşular ev əşyalarının satıldığını gördə, N.Məmmədovaya xəbər veriblər. Qadının şikayəti əsasında Q.Tağıyev həbs edilib, S.Əmirxanova barəsində isə polisin nəzarətinə verilmə qətimkan tədbiri seçilib.

Ukraynada iki azərbaycanlı tələbə qızın meyiti tapıldı

Ukraynanın Xarkov şəhərində Türkiyə vətəndaşları olan azərbaycanlı tələbə qızların meyitləri tapılıb. "Report"un Kiyev bürosunun verdiyi məlumata görə, Xarkovdakı universitetlərdən birində təhsil alan, ikinci kurs tələbələri Zeynəb və Buketin meyitləri müvəqqəti yaşadıqları evdə tapılıb.

Polis ilkin baxışda meyitlərin üzərində zərbə izləri aşkar edib. Hazırda araşdırma aparılır. Hər iki tələbə əslən Azərbaycanın Yevlax rayonundan olub, Türkiyənin İğdır vilayətinin sakinləridirlər.

Qeyd edək ki, son illər Ukraynada ard-arda bir sıra azərbaycanlı güllənib, 20-dən çox isə azərbaycanlının oğurlanması faktı qeydə alınıb. Bu ilin noyabr ayının 19-29 tarixlərində Kiyevdə ezamiyyətə göndərilən Azərbaycanın "Report" İnformasiya Agentliyinin əməkdaşına qarşı gözlənilmədən baş verən silahlı təhdid və təqibi törədənələr barədə də hələ ki heç bir nəticə yoxdur.

Xatırladaq ki, ötən dövrlərdə Azərbaycanın Baş prokuroru Zakir Qaralov isə Ukraynada azərbaycanlılara qarşı zorakılıq hərəkətlərinə yol verilməsi ilə əlaqədar həmin ölkənin Baş prokuroru Yuriy Lutsenkoya müraciət edib. Müraciətdə azərbaycanlılara qarşı törədilmiş cinayətlər qəti şəkildə pislənib. Müraciətdə bu hadisələrin ictimaiyyət arasında geniş rezonans doğurması bildirilməklə, araşdırmaların cinayət-prosessual qanunvericiliyin və beynəlxalq hüquq normalarının tələblərinə uyğun olaraq obyektiv və ədalətli şəkildə aparılması və həmin hərəkətlərə qısa müddətdə hüquqi qiymət verilməsinə əminlik ifadə olunub. Z.Qaralovun ukraynalı həmkarına müraciətindən sonra bir sıra cinayətlərin üstü açılsa da, müəyyən cinayətlərin üstü açılmamış qalır.

Elxan Süleymanovdan seçicilərinə və uşaqlara Yeni il hədiyyəsi

Ötən ilin sonlarında həmişə olduğu kimi Şamaxının millət vəkili Elxan Süleymanovun adından rayonun 22 uşaq bağçasında tərbiyə alan 1200-dən artıq uşağa Yeni il hədiyyələri təqdim edilib.

Bu barədə musavat.com-a Elxan Süleymanovun Qərargahından məlumat verilib. Ümumilikdə 80 ailəyə, Qarabağ müharibəsi və 20 yanvar şəhidlərinin ailələrinə Yeni il sovqatları çatdırılıb. 3 yanvarda isə millət vəkiliin səlahiyyətli nümayəndəsi Dəyanət Musayev Şamaxı şəhər İncəsənət Təhsili Mərkəzində Sabir bədi qiraət müsabiqəsinin 12 qalibinə və son illər ərzində yüksək balla ali təhsil müəssisələrinə daxil olmuş 53 şamaxılı gəncə Elxan Süleymanovun hədiyyələrini çatdırıb.

Musavat.com

Azərbaycanda avtobuslar üçün xüsusi hərəkət zolaqları yaradılacaq

Azərbaycanda iri şəhərlərin zərurət olan küçə və prospektlərində ümumi istifadədə olan nəqliyyat vasitələri üçün xüsusi hərəkət zolaqları yaradılacaq.

Trend-in məlumatına görə, bu barədə Prezident İlham Əliyevin 27 dekabr 2018-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında yol hərəkətinin təhlükəsizliyinə dair 2019-2023-cü illər üçün Dövlət Proqramı"nda deyilir.

Qeyd olunur ki, Bakı şəhərində və Bakıtrafi şəhər, qəsəbə və kəndlərdə ekspres avtobus xətləri artırılacaq, avtobus dayanacaq məntəqələri ümumi nəqliyyat axınına maneə törətməməsi və sərnişin axınına uyğun olması şərtlə yerləşdiriləcək, avtobus marşrutları, xüsusən də iri şəhərlərdə müntəzəm şəhərdaxili marşrutlar sərnişin axınına və yol infrastrukturuna uyğun optimallaşdırılacaq.

Bundan başqa, avtonom (sürücüsüz) nəqliyyat vasitələrindən şəhərdaxili sərnişindəşımada, habelə əyləncə-turizm məqsədilə istifadə üçün pilot ərazilərin təyin edilməsi və burada həmin nəqliyyat vasitələrinin hərəkətinin təşkili məqsədilə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və digər təşkilati-hüquqi məsələlərin həlli ilə bağlı təkliflər hazırlanması nəzərdə tutulur.

Bakının Nobel prospektindəki çökmənin səbəbləri gündəlikdir ki, müzakirə olunur və müxtəlif versiyalar irəli sürülür. Ən çox diqqət cəlb edən versiya isə su və kanalizasiya xətlərindəki sızmalardır. "Azərsu" ASC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Anar Cəbrayılı isə məsələ ilə bağlı mətbuata açıqlama verərək bildirdi ki, yoldakı çökmə qurumun su və kanalizasiya xətlərindəki sızmalarla bağlı deyil: "Hazırda ərazidə iki qrupumuz işləyir. Biri georadar qrupudur ki, onlar torpağın altında qurum sularının səviyyəsini, eləcə də qurumun tərkibini öyrənməklə məşğuldur. Torpağın 24 metr dərinliyindən bizim xətlərimiz, Sahil kollektorumuz keçir. İkinci qrupumuz hazırda oradadır. Məhz həmin kollektor Bakının əsas tullantı sularının daşıyıcı Hövşana yönəldir. Əməkdaşlarımız 24 metr dərinlikdəki quyuya daxil olub, kənardan qurum sularının ora daxil olmaması üçün qabaqçılıq tədbirlər görürlər. Bildiyiniz kimi, qurum suyu kənardan suya daxil olanda özü ilə torpaq yuyub gətirir. Torpağın da yuyulması hesabına yolda çökmə yaranma bilər. Bunlar ehtimallardır".

ağaclara nasos ağac deyirlər, onun suyu buxarlandırma effekti daha böyükdür".

Bakı Baş Tikinti İdarəsinin rəisi və Bakı Şəhər Soveti sədrinin 1-ci müavini vəzifəsində işləmiş Əzim Məsimov da qəzetimizə danışarkən vurğuladı ki, suyun mənbəyinin nə olduğu araşdırılıb ona uyğun tədbirlər görülməlidir: "Bu ərazi zavodların çox olduğu yerdir, yolun hər iki tərəfində çox sayda zavodlar fəaliyyət göstərib. İndi on-

nov qəsəbəsində başlayaraq, "8-ci kilometr" və Keşləyə qədər olan ərazini əhatə edən kollektor da tikilib. İndi həmin sənaye obyektləri yoxdur".

Əzim Məsimov onu da vurğuladı ki, **Abşeron quru zonadır və orada qurum suları yoxdur:** "Qurum suları insanın fəaliyyəti ilə əlaqədar ortaya çıxan kanalizasiya sularıdır. Bu gün Şimali Abşeron ərazisində hər yerə su verilir, ancaq kanalizasiya

Gənc, yaraşığı, ədəbli diləncilər...

Samir SARI

Hər kəsin yadında olar, 3-4 il öncə "20 Yanvar" və "Şamaxınka" tərəfdə piyada yüz metr yol yeriməyə peşman idin, mütəlak bir gənc ədəb-ərkanla yaxınlaşır, Sumqayıta getmək üçün 20 qəpik pul istəyirdi.

Devalvasiyadan sonra onlar məzənnəni artırdılar, əvvəlcə 50 qəpik, sonra 1 manat, hətta 2 manat istəməyə başladılar.

Bir dəfə onlardan biri əməkdaşımız Elşad Məmmədli ilə mənə ürcah oldular. "20 yanvar"da yolun kənarında maşında oturub kondisioner ustası gözləyirdik. Birdən 22-23 yaşlı, boy-buxunlu, səliqəli geyimli bir gənc yaxınlaşdı, mərifətli şəkildə dedi ki, Sumqayıta gedir, pulu yoxdur, kömək edə bilərsiniz. Heç düşünmədən, bir kəlmə söz demədən çıxarıb 1 manat verdik. Oğlan bizi səxavətli gördü, nədisə, əl çəkmədi, dedi ki, tək deyil, Sumqayıta qızla gedir, onu avtobusla aparması ayıb olar. Yeni taksini pulu verin. Dedik, qardaş, sənin lüksünün pulunu da biz verməli deyilik axı. Dəqiq yadımda qalmayıb, biz ona daha 1 manat verdik, yoxsa vermədik. Amma "nerviləndik". Gədə aralanandan sonra Elşad dedi ki, bunları tanıyıram, fırıldaqçılardır, ara yerdə Sumqayıt uşaqlarının adını batırırlar.

Sonradan o bir türlü Sumqayıta gedib çıxma bilməyən gənclər yoxa çıxdılar. Deyəsən, əsl Sumqayıt uşaqları onları tutub çirpmişdilər ki, alçaqlar, adımızı bütün Bakıda biabır eləmişiniz.

Bu əhvalatı danışdığım adamlardan biri isə belə dedi: "Bəs siz o gədəyə demədiniz ki, cibində bir manatı olmayan oğraş təşər-təşər Sumqayıta qız aparmaz?"

Düzü, belə tutarlı və məntiqli sual qoymaq o dəmdə ağılımıza gəlməmişdi. Amma heç eybi yoxdur, o cür gədələr qırılıb-qurtarmayıb, türkün sözü, qılıq dəyişdiriblər, daha Sumqayıta getmirlər, Şüvelana, Pirallahıya, Zirəyə gedirlər, sadəcə, pulları yoxdur.

Keçən ay elələrdən biri bizim kursa gedən övlada yaxınlaşdı, Mərdəkana getmək üçün pul istəyib, o da adamın kriminal görünüşü olduğunu görərək, 1 manat verib, yola salıb.

Dünən də dostlar sosial şəbəkədə bu cəbhədəki son durumdan yazıblar. Heç demə, artıq yaşlanmış dələduzların yerini yeni gənclər tutub. Onlar da səliqəli geyimdə, mərifətli şəkildə adama yaxınlaşır, ədəblə salam verir, "bir söz soruşmaq olarmı" deyər icazə istəyir, sonra qarınlarının dərdini deyirlər: "Pulqabımı itirmişəm"; "Pulu yaddan çıxarıb evdə qoymuşam", "Avtobusda portmanatımı cibimdən çıxarıblar" və s. "İndi filan yerə (mümkün qədər şəhərin uzaq bir yerinin adı çəkilir) getməliyəm, bir az pul verə bilərsinizmi?", - deyər tanımadıqları adama müraciət edir, hər 5 halda 3-də istədiklərinə çatırlar.

Bu yerdə söhbəti sosial siyasət müstəvisinə keçirib hökuməti tənqid etmək olar: "Gənclər niyə işsiz və pulsuzdur ki, belə hərəkətlər edirlər"; "Bu durum gənclər siyasətinin bərdad olması üzündən yaranır" və s.

Amma bu haqq verimmi ki, gənclər özlərini bu sayaq alçaltsınlar, palaz-xəkəndaz səviyyəsinə endirsinlər?

Əsla ola bilməz. Ömrünün ən güclü, ən yaraşığı, ən enerjili vaxtında, 22-25 yaşında bir işin qulpundan yapışmaq (yuyucu, ofisiant işləmək, soğan əkmək, toyda aş gətirmək, karxanada daş götürmək, inşaatda çalışmaq və s.) yerinə, küçədə boynunu bükərək, kiməsə əl açmaq böyük qəbahətdir. Beləindən nə vəfali oğul ola bilər, nə ailəcanlı ər, nə qayğıkeş ata, nə də, ümumiyyətlə, ərđemli kişi.

Bunlar bu gün dələduzluğun ən xırda pilləsində pul "qazanırlar", sabah yaşlaşınca daha böyük dələduzluqlarla, kələkbazlıqlarla əl atacaqlar.

Belələrinin üzündən ara yerdə insanın insana etibarını, güvənini azalır. Sabah gerçəkdən də pulu oğurlanmış, şəhərin ortasında pul-parasız qalmış biri adama yaxınlaşanda ona inanmayacağıq, cibinə 1 manat qoyub evinə göndərməyəcəyik.

Hər kəsin başına belə bir iş gələ bilər. Bu arqumentlə çıxış edərək "əl açan gənclər"ə haqq qazandırmaq istəyənlər də var. Hərçənd adam özünü o cür vəziyyətə düşmüş birinin yerinə qoyaraq, başqa çarələr düşünə bilər. Məsələn, öz dost-tanışına zəng edib yardım istəyə, hansısa dükana bir şey girov qoya, telefon nömrəsini verə və bir miqdar pul götürə bilər, ya da bir taksini oturub evinə, iş yerinə sürdürebilir - orda 5 manat pul tapıb taksini verən olacaq...

Hər halda küçədə tanımadığın adamdan 1-2 manat istəməmək üçün yüz cür variant var.

Bakıda yolları çökdürən "kabus" -

yeraltı çay, yoxsa dağılmış kanalizasiya...

Coğrafiya İnstitutunun direktor müaviniindən ilginç açıqlamalar; "Kanalizasiya suları, yararsız vəziyyətə düşmüş borulardan sızan sular çökmənin və sürüşmənin əsas səbəbləridir"

A.Cəbrayılı onu da vurğulayıb ki, "Azərsu" ASC-nin Nobel prospektindən keçən su xətlərində, eləcə də kanalizasiya xətlərində heç bir axıntı yoxdur.

Qeyd edək ki, Bakıda yeraltı çayların olması və bunun torpağın alt qatlarını yuması nəticəsində sürüşmənin meydana gəlməsi ilə bağlı iddialar da var.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a açıqlama verən **AMEA-nın Coğrafiya İnstitutunun direktor müavini Məhərrəm Həsənov** bildirdi ki, paytaxt Bakıda yeraltı çayların olması ilə bağlı elmi baxımdan əsaslandırılmış bir fakt yoxdur: "Mehdi Hüseynin "Yeraltı çaylar dənizə axır" adlı bir əsəri var idi. O roman əslinədə bu məsələləri izah edirdi. Güman edilirdi ki, Yasamal rayonundakı "Qanlı göl"dən dənizə doğru belə bir çay axır. O zaman "Elmlər Akademiyası" metro stansiyası da uzun müddət hazır vəziyyətdə olmasına baxmayaraq, istifadəyə verilmirdi. Ancaq elmi baxımdan sübut olunmuş hər hansı bir fakt yoxdur ki, Bakıda yeraltı çay axsın. Bakının coğrafi quruluşu da amfiteatrı xatırladır. Bu səbəbdən yeraltı sızıntılar hər zaman ola bilər. Lakin yolların çökməsi daha çox insan amili ilə bağlıdır. Kanalizasiya suları, yararsız vəziyyətə düşmüş borulardan sızan sular çökmənin və sürüşmənin əsas səbəbləridir. Yeraltı çaylarla bağlı elmi cəhətdən sübut olunmuş hər hansı mülahi-zə yoxdur".

Yaşılıqların məhv edilməsindən sonra sürüşmə hallarının artması ilə bağlı səsləndirilən fikirlərə münasibət bildirən Məhərrəm Həsənov bildirdi ki, bu mülahizədə həqiqət payının olduğunu vurğuladı: "Ağaclar ilk növbədə torpaqdakı suyu sorur və buxarlandırır. Digər tərəfdən ağacın kökləri torpağı möhkəmləndirir. Bu iki proses sözsüz ki, sürüşmənin qarşısını alır. Bakının iqlim şəraiti elədir ki, burada təbii olaraq ağacların bitməsi çətin məsələdir. Ona görə də, yaşılıqları qırmaq olmaz. Əskinə çoxlu ağac əkmək, yaşılıq əraziləri artırmaq lazımdır. Bu həm yeraltı suların buxarlanmasına, həm də torpağın möhkəmlənməsinə səbəb olur. Xatırlayırsınızsa, Bakıda Alov qüllələri yaxınlığında sürüşmə baş verərək, orada görülən tədbirlərdən biri də evkalipt ağaclarının əkilməsi oldu. Bu

ların bir qismi sökülüb. O zaman həmin ərazidə çoxlu borular olub, qədimdən neft boruları da ərazidə qalıb. Onların çoxu yerin altındadır, bir hissəsi çürüyüb. Ona görə də, neçə illərdir həmin yolda çökmələr baş verir. Səbəbi isə bu günə qədər tapılmayıb. Suyun mənbəyinin nə olduğu bilinmir. Hər il həmin yolun bərpasına nə qədər xərc gedir. Ərazidə araşdırmalar, qazıntıları aparılmalı və suyun haradan axması, həcmi müəyyənləşdirilməlidir. Həmçinin suda nümunələr götürülüb analizlər aparılmalıdır ki, təmiz su, yoxsa kanalizasiya suyu olduğu bilinsin. Mən 24 metr dərinlikdə kanalizasiya xətlərinin olmasına şübhə edirəm. Çünki o dərinlikdə kanalizasiya borusu qoyulmayıb. Bəlkə də, qədimlərdə qoyublar, daha sonra üzərində torpaq tökülüb və altıda qalıb. Orada sənaye zavodları tikilərkən Bakıxa-

sistemi çəkilməyib. İnsanlar hərə öz həyatında kanalizasiya quyusu qazıb. Həmin sular yerin altından süzülür, torpağı yuyur, ayrı-ayrı yeraltı ciğirlər sonradan birləşib yeraltı çaya çevrilir, yəni güclü su axını emələ gəlir. Kanalizasiya gedən sular haradansa çıxmalıdır. Ona görə də, bu ərazidəki suyun mənbəyi müəyyənləşdirilməlidir. Bundan sonra konkret qərar qəbul edilməli və iş aparılmalıdır ki, yollar vaxtaşırı çökməsin. Hələ 70-80-ci illərdə belə bir fikir var idi ki, Bakının 19-cu əsrin sonlarında tikilən su şəbəkəsi artıq sıradan çıxıb və Bakıya gələn suyun 40 faizi yerə çökür. İndi müəyyən işlər görülüb, hələ görüləməyən işlər də çoxdur. İstismar olunan köhnə borular xəlbi vəziyyətinə düşüb və təzyiq artanda sızmalar da çox olur".

□ **Nərgiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat"

Bu qatarın dalınca deyilməkdənsə... - redaktorların Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı təəssüratları

Azər Ayxan: "Bu, gələcəyin layihəsidir - təmiz, təhlükəsiz və komfortlu"
Elşad Eyvazlı: "Sürət qatarının fəaliyyətə başlaması tək-cə insanların rahatlığına xidmət etmir..."

Dekabrın 29-da saat 9:00-da Bakı-Gəncə-Bakı qatarı ilk dəfə olaraq Gəncəyə yola düşdü.

Qatarla ilk səfəri "Azərbaycan Dəmir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Cavid Qurbanov başda olmaqla QSC-nin rəhbər şəxsləri, deputatlar, jurnalistlər və incəsənət adamları etdilər. Sürət qatarı Gəncəyə 3 saat 45 dəqiqəyə çatdı. Lakin ümumilikdə hazırkı göstərişlərə görə, Bakı-Gəncə arasında orta sürət 90, maksimum sürət 140 kilometr saat nəzərdə tutulub. Gələcəkdə isə bu, 160 km saata qədər artırılacaq.

"Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin yaydığı məlumatda qeyd edilir ki, qatar vaqonları "Stadler" şirkətinin istehsalıdır. Sərnişinlər VIP və biznes sinif vaqonları ilə yanaşı, ekonom vaqonlardan da istifadə edə biləcəklər. Hər bir vaqon kiçik mətbəx, soyuducu və simsiz internetlə təchiz olunub. Doğrudan da səfər zamanı qeyd edilənlərin hamısının əyani şahidi olduq.

Onu da qeyd edək ki, Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı ayın cüt günlərində Bakıdan, tək günlərində isə Gəncə şəhərindən saat 09:00-da yola düşür. Qatarın Biləcəri, Yevlax və Goran stansiyalarında dayanacağıları mövcuddur. Dörd vaqondan ibarət qatarda birinci klass (9 yer), biznes (62 yer) və standart (296 yer) olmaqla, cəmi 367 oturmaq yeri var. Gediş biletləri dəmir yolu kassalarında və internet saytında onlayn satılır.

Yuxarıda da qeyd etdiyimiz kimi qatarla ilk səfəri deputatlar, jurnalistlər və incəsənət nümayəndələri etdilər.

Səfər iştirakçıları arasında olan "Yeni Müsavat" qəzeti baş redaktorunun 1-ci müavini Azər Ayxan qatarla bağlı aşağıdakı təəssüratlarını bildirdi:

"Mən bu layihəni çox bəyəndim. Təəssüf ki, bilərəkdən, bəzən də bilməyərəkən müxtəlif sosial şəbəkə istifadəçiləri layihəyə qərəzli yanaşır. Xüsusi öyrədilmiş adamların sosial şəbəkələrdə canfəşanlıqla eksi-təbliğət aparmaları da diqqətimizdən yayınmır. Bilirsiniz, bu layihənin olması Azərbaycan üçün çox vacibdir. Olmayanda olması üçün dava aparırıq, olanda da qərəzli yanaşma sərgiləyirik. Demirəm, kimse bu layihəni təftiş, ya da tənqid etməsin. Etsin. Amma peşəkar səviyyədə. Daha hərə bir yandan "pisdir" deyib, gözdənsalma kampaniyasının iştirakçı olmasın. İstənilən müzakirələrdə ortaya ədalətli və peşəkar mövqə qoymaq lazımdır. Eləcə də bu məsələdə".

A.Ayxan bildirdi ki, bu, heç kimin şəxsi layihəsi deyil: "Bu layihə Azərbaycan vətəndaşları üçündür. Mənimdi, sənindi, onundu. Yaxşı şeylərə sevinmək lazımdır".

A.Ayxan qatarda qiymətlərin baha olması haqda tənqidlərə də münasibət bildirdi: "296 nəfərlik standart yer var ki, bu yerlərə biletin qiyməti 15 manatdır. Qatarda 100 manatlıq cəmi 9 yer var. Həmçinin 62 yer də 50 manatlıqdır. Kim istəyirsə, pulu varsa, 100 və 50 manatlıq yerə getsin, kimi də puluna qənaət edərsə, imkanı yoxdursa, 15

manatlıq bilet ala bilər. Bu seçim sərnişindəşimənin bütün sahələrində var - gəmiçilikdə, mülki aviasiyada, hətta taksidə xidmətlərində. Bəlkə kimse daha az sərnişinin olduğu, birinci klass salonda səfər etmək istəyir. Həmin insanlar da düşünmək lazımdır".

Baş redaktor müavini qatarın sürəti ilə bağlı deyənlərə də mövqə bildirib: "Dəmir Yolu rəhbərliyi qatarda brifinq verərkən bunun səbəblərini açıqladı.

Bu, yeni layihədir, üstəlik Azərbaycanın dəmir yollarında son onilliklərdə heç bir yenilik olmayıb. Pis-yaxşı nə iş görülsə, son 3-4 ildə görüldü. Yollar çəkilir, elektrik xətləri yenilənir. Qatar yolunun

hələ tam çəpərlənməməsi də sürətə təsir edən amillərdəndir. Bu da zamanla olacaq. İnanıram ki, layihə özünü doğrultacaq. Bu layihə esləndə gələcəyə hesablanıb. Təmiz, komfortlu və təhlükəsiz qatarda səfərə çıxmaq pisdir ki?! Ölkəmizdə bu cür layihələrin olmasına sevinsek yaxşı olmazmı?!"

Səfər iştirakçıları arasında **Modern.az** saytının baş redaktoru Elşad Eyvazlı da vardı. O, "Yeni Müsavat"ı açıqlamasında səfərlə bağlı aşağıdakıları söylədi:

"İlk olaraq onu qeyd edim ki, qatar Gəncəyə 4 saatdan da az müddətdə çatdı. Deməli, vaxta qənaət etmək imkanı var. İkincisi isə biz qatarla get-

diyimiz zaman sürətin yüksək olmasına baxmayaraq, çox rahat olduq. Komfort yüksək səviyyədədir. Bu 4 saat ərzində çox rahatlıqla kitab oxuya bilərsiniz, yata bilərsiniz, kompüterdə işlərinizi görə bilərsiniz. Sürət qatarının fəaliyyətə başlaması tək-cə insanın rahatlığına deyil, həm də ölkənin inkişafına ölçülən məsələdir. Nəzərdə tutulub ki, qatar digər bölgələrimizə, hətta yaxın xarici ölkələrə belə getsin. Bu qatarın uzağa gedəcəyinə əminlik və arzu edirik ki, sürət qatarı Azərbaycanı gələcəyə aparsın. Yalnız mən deyil, qatarda səfər edən jurnalist həmkarlarım da məsələdən olduqca məmnun qaldılar. Sadəcə olaraq, təəssüf ki, Azər-

baycanda sosial şəbəkələr vasitəsilə hansısa məsələyə bilməyərəkən şərh verən ordu yaranıb. Təbii ki, hər kəs öz fikrini ifadə edə bilər. Ancaq çox istərdim ki, adamlar bilmədikləri məsələlərdən danışmasınlar. Bu gün Bakıdan qatarın gəldiyi yerlərə avtobuslar, taksilər də gedir. Məsələ burasındadır ki, qatarda sənə hər cür şərait yaradılıb. Yemək verilir və digər ehtiyaclarının hamısını ödəmək üçün imkan var.

Avtobusla gedən zaman, təbii ki, yolda bir yemək yeyib, çay içirsən. Bu zaman yol boyu çəkdiyən xərc elə 15 manatdan da baha başa gəlir. Adamlar isə ancaq 100, 50 manatdan tutublar. Halbuki, dünyanın hər yerində VIP anlayışı var. Hər kəs öz imkanına uyğun davranmağa bilər. Azərbaycanda sosial şəbəkələrdə qaragüruhçülük baş alıb gedir. Jurnalist dostlara, tanış adamlara çağırış edirəm ki, onlar Gəncəyə gedən zaman 1 dəfə sürət qatarından istifadə etsinlər. Əgər peşman olacaqlarsa, bunu, jurnalist olaraq kompensasiya etməyə hazırıq".

Onu da qeyd edək ki, sürət qatarı Gəncədə böyük izdihamla qarşılandı. Təşkil edilən konsert proqramında öz nəğmələrini ifa edən məşhur müğənnilər Brilyant Dadaşova, Tunzalə Ağayeva, Teymur Əmrax və digərləri bildirdilər ki, qatarla səfərlərindən olduqca məmnun qaldılar. Onlar söylədilər ki, bundan sonra Gəncəyə yalnız sürət qatarı ilə gələcəklər.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Təhsil Nazirliyi Azərbaycan və rus bölmələri üzrə orta məktəblərdə riyaziyyat, informatika, fizika, kimya və biologiya fənlərindən dərs deyən bir qrup müəllim üçün müvafiq ixtisaslara uyğun olaraq, qapalı tipli test tapşırıqlarından imtahan keçirib. İmtahanın nəticələri belə olub:

Riyaziyyat müəllimlərinin 99 faizi, kimya müəllimlərinin 95 faizi, fizika müəllimlərinin 94 faizi, informatika müəllimlərinin 90 faizi, biologiya müəllimlərinin isə 49 faizi test suallarının yandan çoxunu düzgün cavablandırmayıb.

Bu məlumatı iqtisadçı-alim Qubad İbadoğlu facebook səhifəsində paylaşmışdır. Təhsil Nazirliyinin Təhsilin inkişafı proqramları şöbəsinin müdiri, Təhsil İnstitutunun direktor əvəzi Emin Əmrullayev isə onun yazdığına şərh bölümündə cavab verib ki, məqsəd beynəlxalq olimpiadalar hazırlığı təşkil edəcək müəllimləri müəyyən etməkdir:

“Doğrudur, xeyli müəllimin nəticəsi aşağı görsənir, amma nəzərə almaq lazımdır ki, müsabiqənin sualları dünya elm olimpiadaları səviyyəsində hazırlanıb. Yeni müsabiqə təşkil edilərkən bu gözənilirdi və bu nəticə qətiyyətlə müəllimlərin məktəb proqramı ilə bağlı hazırlıq səviyyəsini əks etdirmir”.

Təhsil eksperti Etibar Əliyev “Yeni Müsavat”-a bildirib ki, müəllim orta təhsilin ən mühüm siması sayılır: “Dünyada orta təhsilin inkişafını xarakterizə edən mühüm komponentlərdən biri müəllim hazırlığının səviyyəsidir.

Bu gün Azərbaycanda repititor xidmətinin geniş yayılmasının artıq praktik təsirini gö-

“Yeni qəbul qaydaları cəmiyyəti təşvişə salmamalıdır”

Etibar Əliyev: “Müəllimlərin hazırlıq səviyyəsinin təkmilləşməsinə cavabdeh qurumlar üzərinə düşən öhdəliyi normal yerinə yetirmirlər”

“Bu prosesin inkişaf etdirilməsinin məsuliyyəti Ceyhun Bayramovun üzərinə düşüb”

rürük. Müəllimlər bilik və bacarıqlarını orta məktəbə yox, repititor xidmətinə sərf edirlər.

Müəllimlərdə yaradıcılıq qabiliyyəti çox aşağı səviyyədədir. Buna fənnin testlər vasitəsilə izah olunmasının müstəsna təsiri var.

Ölkəmizin şagirdləri bir sıra Beynəlxalq bilik yarışmasında iştirak edirlər. Onları həmin yarışmalara bilikli müəllimlər hazırlamalıdır. Onda belə çıxır ki, indiyədək şagird nailiyyətlərində müəllimlərin rolu çox az olub.

Eyni zamanda bu məsələdə Təhsil İnstitutunun və müəllimlərin hazırlıq səviyyəsinin təkmilləşməsinə cavabdeh qurumların üzərinə məsuliyyət düşür. Açıq görürük ki, onlar üzərlərinə düşən öhdəliyi normal yerinə yetirmirlər: “Bu qurumların idarə olunmasında ciddi qüsurlar mövcuddur. Yeri gəlmişkən, bu yaxınlarda oxudum ki, İngiltərənin təhsil naziri ingilis məktəblilərini riyaziyyatdan olimpiadalar hazırlamaq üçün Çindən 60 müəllimi bu ölkəyə təcrübə mübadiləsinə dəvət edib. Göründüyü kimi, bu cür məsələlər bir o qədər də sadə deyil”.

E.Əliyev qeyd edib ki, yarıdan asılı olmayaraq, müəllimlərə formal yox, real təlimlərin keçirilməsi olduqca vacibdir: “Əks halda gələcəkdə daha ciddi problemlə üzləşə bilərik. Beynəlxalq fənn olimpiadalarına müəllimlərin hazırlığı üçün dilimizdə vəsaitlər yox səviyyəsindədir. Bu məsələnin üzərində də ciddi

düşünmək lazımdır. Bu ildən ali məktəblərə qəbulda yeni qaydalar tətbiq olunacaq. Keçirilən imtahanlar onu söyləməyə əsas verir ki, bu göstəricilərlə müəllimlər bu prosesə də normal biliklə getmirlər. Orta məktəblər təhsilin keyfiyyətinə cavabdehlik daşıyırlar. Cavabdehlik mexanizmi işlənilməlidir”.

Ekspert qəbul imtahanına yeni qaydaların tətbiq olunmasının təhsil sistemində hansı təsirləri olacağını da açıqladı:

“Yeni qəbul qaydaları cəmiyyəti təşvişə salmamalıdır. Bu kurikulumların artıq 11 sinifləri əhatə etməsi ilə bağlı tətbiq olunan imtahanlardır. Köhnə tədris proqramlarından tam imtina deyil və yeni bacarıqların ölçülməsinə xidmət edəcək. Əslində bu bacarıqların ölçülməsi elə imtahan səviyyəsində qalmamalıdır. Açıq tipli tapşırıqların həllinə verdiyən formalaşması, riyazi məntiqin inkişafı, mətnlərin təhlili məktəb məzunlarına gələcəkdə də lazım olan bacarıqlar-

dır. Bunu müəllimlərimiz bu cür dərk etməlidir”.

E.Əliyev ümumilikdə yeni təhsil naziri Ceyhun Bayramovun fəaliyyətinin Mikayıl Cabbarov və Misir Mərdanovdan fərqlərini müqayisə etdi: “Misir Mərdanovun vaxtında yerli və Beynəlxalq fənn Olimpiadalarının keçirilməsinə diqqət yetirilmirdi.

Rasional müəllim hazırlığı arxa plana çəkilmişdi. Təmayüllü məktəblərə şagird qəbulunda ciddi nöqsanlar mövcud idi və bu da öz təsirini olimpiadalarda göstərdi.

Təmayüllü məktəblərdə Olimpiada Mərkəzlərinin yaradılması, Beynəlxalq fənn olimpiadalarına marağın güclənməsi Mikayıl Cabbarovun adı ilə bağlıdır. Bu işləri Cabbarov birbaşa öz nəzarətinə götürmüşdü və nəticələr xeyli yüksəlmişdi.

İndi ən ciddi problem uşaqları olimpiada yarışlarına hazırlayan müəllim ordusunun formalaşdırmaqdır. Burada beynəlxalq təcrübədən də bəhrələnmək olduqca vacibdir.

İndi bu prosesin inkişaf etdirilməsinin məsuliyyəti Ceyhun Bayramovun üzərinə düşüb. Yeni nazir kimi o, orta təhsilin inkişafında əlindən gələni əsirgəmir. Ancaq düşünürəm ki, yaxşı məsləhətçilərə də böyük ehtiyac var”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan müxalifəti seçki, yoxsa inqilab istəyir-rəylər

Tural Abbaslı: “İstənilən dəyişikliyin inqilabi yolla deyil, islahatlar yolu ilə olmasının tərəfdarıyam”

Natiq Cəfərli: “Legitim platformalar da ancaq seçki yolu ilə formalaşsa bilər”

Son zamanlar ölkə xaricində və daxildə fəaliyyət göstərən bəzi müxalif qüvvələrin ritorikasında inqilab çağırışları yer tutmağa başlayıb. Bu da bəzi müzakirələrə yol açıb.

Müzakirələrin əsasını isə Azərbaycan müxalifətinin ölkədə “seçki, yoxsa inqilab yolu ilə dəyişikliklər” istədiyi yönündə suallar təşkil edir.

AĞ Partiya sədri Tural Abbaslı “Yeni Müsavat”-a açıqla-

masında məsələyə bu cür şərh verdi: “Bəli, son zamanlar istərdəki narazı elektoratın, istərsə də, xaricdə mühacir həyatı yaşayan vətəndaşlarımızın lek-sikonunda inqilab şüarlarının sayı hiss olunacaq dərəcədə artıb. Təəssüflə qeyd etməliyik ki, hakimiyyət illərdir müxalifət partiyalarını sıradan çıxarmaqla məşğuldur və bu istiqamətdə xeyli irəliləyiş əldə edib. Yeni bu gün demək olar ki, xalqın haqlı

etirazlarını sivil mübarizə istiqamətinə yönəldəcək siyasi partiya və liderlər qalmayıb. Belə olan halda təbii ki, inqilab şüarları səsləndirən qüvvələr özünə meydan tapır. eşidiləcək və həttə belə bir prosesin olma ehtimalı da yüksələcək. Hələ Nəzərə alsaq ki, son zamanlar bəzi məmurların yarıtmazlığı sayəsində xalqın dolanışığı pisləşib, o zaman belə çağırışları səsləndirənlərin əlinə fürsət düşür.

Ancaq düşünürəm ki, siyasetdən azacıq da olsa, məlumatı olan hər hansı bir siyasətçi inqilab arzuləsın. Çünki inqilabların hansı istiqamətə inkişaf edəcəyi və özü ilə hansı bəlalara gətirə biləcəyini heç kim dəqiq hesablama bilməz. Təəssüf ki, müasir dünyamızda demokratik inqilab adı ilə başlayıb, sonradan elə həmin dövlətlərin məhvi ilə bitən proseslər kifayət qədərdir. İstənilən dəyişikliyin inqilabi yolla deyil, islahatlar yolu ilə ol-

masının tərəfdarıyam. Bir daha qeyd edirəm ki, inqilablar idarə olunmaz hal alanda onun qarşısında kimsə dura bilmir və beləliklə həttə dövlət və dövlətçilik də böyük risklər altına düşür”.

T.Abbaslı hesab edir ki, arzuolunmaz situasiyaları islahatlar yolu ilə önləmək mümkündür: “Biz AĞ Partiya olaraq hər hansı bir dəyişikliyin dialoq və siyasi islahatlar vasitəsi ilə həyata keçirilməsinin tərəfdarıyıq. Buradan da hazırkı iqtidarı xəbərdar etmək istəyirəm ki, müsbət doğru heç bir islahat edilməyəcəksə, inqilabi situasiya da qaçılmaz ola bilər və bunun da məsuliyyəti iqtidarın üzərində qalar”.

REAL-ın icraçı katibi Natiq Cəfərli ölkədə dəyişikliklərin seçki, təkamül yolu ilə olmasını doğru sayır: “İnqilablar heç də hər zaman ölkələri irəliyə doğru aparacaq faktor deyil. Bununla yanaşı, minlərlə örnəkləri var. Rusiyada baş verən bolşevik inqilabını hələ də bütün dünya bu günə qədər həzm edə bilməyib. Doğal, normal gedişəndən Avropayı, hətta Avrasiya bölgəsini tamamilə reysdən çıxaran süni bir hərəkət oldu. Bu günə qədər də bunun nəticələri bütün dünyada mənfə nəticələrini göstərir. REAL-ın əsas hədəfi seçkilər yolu ilə qalib gəlməkdir. Hazırda əsas hədəfimiz parlament seçkiləridir. Çalışacağıq ki, bu seçkilərdə bütün dairələr üzrə namizədlərimiz olsun. Seçkilərdə bütün namizədlərimizin qalib gəlməsinə, parlamentin formalaşmasına REAL-ın üstünlük qazanmasına çalışacağıq. Seçki, təkamül yolu ilə ölkənin həm siyasi, həm də iqtisadi yolla də-

yişməsinə çalışacağıq. Normalda siyasi partiyaların əsas işi bundan ibarət olmalıdır. Əslində inqilab çağırışları bəzən çarəzlikdən doğur. Amma Azərbaycan xalqına bu günə qədər normal bir proqram, işlək model, alternativlər təqdim etmədən xalqı hərəkətsiz olmağa günahlandırmağın özü müxalifət üçün başqa bir problemdir. Çünki müxalifət inandırmağa çalışmalıdır ki, indiki sistem pisdirse, nəyi pisdir, bundan sonrakı sistem yaxşı olarsa, nəyi yaxşı olacaq. Əgər buna xalq inansa, gəlib səsini verəcək, səsini qoruyacaq və seçki yolu ilə, eləcə də, demokratik mexanizmlər vasitəsilə Azərbaycanda sistem dəyişikliyinə nail olacaq. Hətta əminəm ki, hökumətin içərisində belə sistem dəyişikliklərinin labüd olduğunu anlayan insanlar və qruplar da var. Çünki doğrudan da bölgəmiz, dünya dəyişirsə, Azərbaycanda problemlərin həlli üçün legitim platformalara ehtiyac var. Bu legitim platformalar da ancaq seçki yolu ilə formalaşsa bilər. İnqilab vasitəsilə dəyişikliklər olanda heç də dəyişikliklərin önündə ağıllı, bilikli insanlar olmur. Çox zaman inqilablar populist, xotik addımlarla ölkəni daha da geriyyə apara biləcək insanların önə çıxmasına səbəb olur. Azərbaycanda da belə bir hal baş verərsə, ölkəmizi 20-30 ilə geriyyə ata bilər. Bu nöqtəyi-nəzərdən bizim çox açıq və net mövqeyimiz var. Seçkilərə hazırlaşırıq və seçkilər yolu ilə Azərbaycanda dəyişikliklərin daha doğru, düzgün və legitim olacağını düşünürük”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

ABŞ Senatı yanvarın 3-də Erl Litsenberqin

Azərbaycandakı səfiri postuna namizədliyini təsdiqləyib. Xəbəri "Turan" agentliyi Vaşinqtondakı müxbirinə istinadən yayıb. ABŞ-ın Azərbaycandakı sabiq səfiri Robert Sekuta 9 ay əvvəl Bakıya tərk edib. Səfir Robert Sekuta Azərbaycanda üç ildən çox, Dövlət Departamentində isə uzun müddət çalışdıqdan sonra Bakıdakı vəzifəsini mart ayının sonunda bitirməyə və daha sonra diplomatik xidmətini başa vuraraq təqaüdə çıxmağa qərar verib.

Erl Litsenberqer ABŞ-ın Azərbaycanda 11-ci səfiridir. Hərbi-siyasi-təhlükəsizlik sahəsi üzrə mütəxəssisdir.

Litsenberqer bir müddət əvvəl öz çıxışında bəyan edib ki, Birləşmiş Ştatlar qanunun aliliyi, şəffaflıq və insan hüquqlarının qorunması vasitəsilə Azərbaycanla demokratik və açıq iqtisadi prinsiplərin irəliləməsində sıx əməkdaşlığı davam etdirməlidir: "Bu islahatların həyata keçirilməsi Azərbaycanın marağıdır, çünki bu, uzunmüddətli sabitliyin təminatı, həm də onun vətəndaşlarının potensialı və iqtisadiyyatı üçün vacibdir. Demokratiyalar ancaq o zaman çiçəklənir ki, müstəqil məhkəmə sistemi, qanunun aliliyi, azad atmosfer, enerjili vətəndaş cəmiyyəti, plüralizm, demokratik seçki prosesləri, insan hüquq və azadlıqlarına hörmət edilməsi onları dəstəkləyir. Azərbaycan bu yolla irəlilədikcə ikitərəfli münasibətlər möhkəmlənəcək".

O, digər prioritet kimi Qarabağ münaqişəsinin həllini göstərib: "Cənubi Qafqazın təhlükəsizliyi və çiçəklənməsi üçün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasından böyük prioritet yoxdur. ABŞ ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədri kimi gücdən və güc ilə bağlı təhdidlərdən istifadə etməmək, ərazi bütövlüyü, xalqların bərabər hüquqları və özünü-təyini hüququ da daxil olmaqla, BMT nizamnaməsi və Helsinki Yekun Aktı prinsipləri

ABŞ-ın yeni səfirinə olan ümidlər...

Qabil Hüseynli: "Səfirin bütün söyləri ABŞ-ın bölgədə möhkəmlənməsinə yönələcək"
Elin Süleymanov: "Çox məsələlər amerikalı səfirin fəaliyyətindən asılı olacaq"

əsasında münaqişənin nizamlanması üzrə dinc, uzunmüddətli danışıqlara nail olunması üçün tərəflərlə işi davam etdirir. Əgər mənim təyinatım dəstəklənərsə, bu məqsədə çatmaq üçün administrasiyanın öhdəliklərini dəstəkləyəcəm".

Dünən ABŞ-ın Azərbaycandakı səfirliyindən "Yeni Müsavat"a bildirildi ki, səfirin Bakıya konkret nə zaman gələcəyi barədə məlumat yoxdur.

Politoloq Qabil Hüseynli isə "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, ən mühüm məsələ ABŞ prezidentinin təqdim etdiyi namizədin səfir kimi Senatda təsdiqlənməsi və Azərbaycan tərəfindən həmin şəxsə aqreman verilməsi idi. Senatın təsdiqləməsi də onu göstərdi ki, Azərbaycan tərəfi Erl Litsenberqerin səfir göndərilməsinə etiraz etməyib: "Azərbaycan tərəfi aqreman verməyəydi, onun namizədliyi Senata təqdim olunmazdı. Artıq Senatın təsdiqləməsindən sonra uzağı 10-15 günə səfir öz işinin icrasına başlamalıdır. Yeni böyük ehtimalla yaxın 10 gündə cənab Litzen-

berqer Bakıya gələcək. Yeni təyinin olunan səfir təyin olunduğu ölkəyə getməzdən öncə ABŞ Mərkəzi Kəşfiyyat İdarəsində olur və orada müəyyən təlimatları, məlumatları alır. Eyni prosedür Müdafiə Nazirliyində təkrar olunur. Yeni dövlətin əsas sütunları olan MKİ və Pentaqon səfirin təlimatlandırılmasında yaxından iştirak edir. Amma sözsüz ki, səfirə əsas təlimatlar Dövlət Departamenti tərəfindən verilir. Bu göstərişlər direktiv xarakter daşıyır. Yeni birbaşa icrasına zəruridir. Səfir Azərbaycana gəldikdən sonra əlbəttə ki, əsasən Dövlət Departamentinin nəzarəti altında işləyir. Səfir əlbəttə ki, Azərbaycan realıqları ilə dərinə tanış olduqdan sonra ona uyğun olaraq öz təkliflərini, rəylərini Dövlət Departamentinə göndərmək səlahiyyətinə malikdir. Səfirin hüquqları xeyli genişdir və o burada müəyyən təşəbbüslərdə buluna bilər. Hətta ona verilmiş direktivlərdən kənara da çıxa bilər. Amma bu zaman ABŞ-ın strateji maraqları ön planda olur".

Q.Hüseynli qeyd etdi ki, Riçard Kozlariçdən sonra bu, Azərbaycana göndərilən ən güclü, Amerikanın strateji maraqları üçün ən əhəmiyyətli olan bir səfiridir. Belə bir şəxsin səfir təyinatı o deməkdir ki, ABŞ-ın Cənubi Qafqaza diqqəti qarşdakı dövrdə daha da artacaq: "ABŞ Cənubi Qafqaz ölkələri ilə əlaqələrini ciddi surətdə möhkəmləndirmək niyyətindədir. Son vaxtlar ABŞ-ın postsovet məkanında olan ölkələrə diqqəti xeyli artırır. Burada məqsəd ondan ibarətdir ki, postsovet məkanında Rusiyanın təsirini mümkün qədər azaltmağa nail olunsun. Rusiyaya qonşu olan ölkələrdə Vaşinqton bundan sonra daha ciddi şəkildə möhkəmlənmək xəttini yürüdəcək. Hərbi-təhlükəsizlik sahəsinin təcrübəli mütəxəssisi olan diplomatın Bakıya səfir göndərilməsi də bunun əlamətlərindən biridir. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanda bundan sonra ABŞ-ın hərbi-təhlükəsizlik məsələləri sahəsində əməkdaşlıq etmək niyyəti var. NATO-nun da Azər-

baycanın daxil olduğu bölgəyə marağı artmaqdadır. ABŞ hərbi-təhlükəsizlik məsələləri üzrə mütəxəssisi Azərbaycana səfir göndərməklə həm də Rusiyaya işarə vermək istəyir ki, postsovet məkanında hərbi-təhlükəsizlik məsələləri Vaşinqtonun diqqətində və marağında olacaq.

Yeni səfirin bütün söyləri ABŞ-Azərbaycan münasibətlərinin heç zaman olmadığı səviyyədə gücləndirilməsinə, Amerikanın bölgədə möhkəmlənməsinə yönələcək. Ola bilsin ki, bu söylər cənub və şimal qonşumuz tərəfindən o qədər də birmənalı qarşılanmasın. Amma qonşularımız da nəzərə almalıdırlar ki, Azərbaycan müstəqil dövlətdir və öz təhlükəsizliyini möhkəmləndirmək üçün beynəlxalq normaların yol verdiyi bütün imkanlardan istifadə etmək haqqına malikdir".

Azərbaycanın ABŞ-dakı səfiri Elin Süleymanov isə oxu.az-müsahibəsində ABŞ Senatının bir neçə ölkə səfirinin təyinatını təsdiqlədiyini diqqətə

çatdırıb: "Bu gün dünyanın əksər ölkələrində, o cümlədən, aparıcı Avropa və Asiya ölkələrində mükəmməl olan ABŞ diplomatik nümayəndəlik rəhbəri yoxdur. Donald Tramp administrasiyasının Azərbaycana səfir təyinatını vacib bilməsi, onun namizədliyini irəli sürməsi və təyinatı Senatın təsdiqinə buraxması, prinsipcə, bizim ölkənin Vaşinqtonun gözündə strateji əhəmiyyətinin göstəricisidir. İndiki Ağ Ev rəhbərliyi Azərbaycanla normal, strateji, tərəfdaşlıq münasibətlərinin olmasını istəyir. Mən buna nikbinliklə yanaşıram".

Azərbaycanlı diplomatın söylərinə görə, çox məsələlər amerikalı səfirin fəaliyyətindən asılı olacaq: "Bəli, şübhəsiz ki, ABŞ-ın Bakıdakı diplomatik missiyasının rəhbəri Birləşmiş Ştatlar administrasiyasının yürütdüyü siyasətin bir bələdçisidir. Bununla belə, səfirin şəxsiyyəti də böyük əhəmiyyət kəsb edir. Onun işinin pozitiv olacağına, həm Azərbaycan, həm də ABŞ-a xeyir verəcəyinə ümid etmək istərdim".

E.Süleymanov ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri vəzifəsinə namizədə erməniperəst Senat üzvlərinin köməyi ilə təzyiqlər göstərmək cəhdlərinin olduğunu bildirdi: "Ona təxribat dolu suallar verirdilər, Donald Tramp administrasiyasının ünvanına kəskin tənqidlər səslənirdi. ABŞ-ın erməni icması, xüsusilə daşnak yönümlü qüvvələr, Donald Tramp və onun ötən il Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistanda olmuş milli təhlükəsizlik müşaviri Con Bolton haqqında mənfəfi fikirlər səsləndirirdilər. Ancaq bunlara rəğmən, səfirin təyinatı təsdiqlənir, bu isə ABŞ maraqlarının üstün gəldiyini göstərir".

□ **E.SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Avropada kütləvi etirazlar yenidən qızışır

ABŞ Fransanı "sözəbaxan dövlət"ə çevirməyə çalışır

Ötən ilin sonlarından Fransada başlanan "sarı jiletli" aksiyaları 2019-cu ilin ilk günlərində də davam edir. Fransadan sonra Belçikada, Macarıstanda da kütləvi etirazlar keçirilir. Avropamı bürüyən aksiyalarda Fransanı Yaxın Şərqi çevirmək, qarşıdurma meydanına çevirmək istəyən kənar güclərin əlinin olduğu iddiaları var. Eyni zamanda bildirilir ki, Fransanın bu şəkildə sıxılması prezident Emmanuel Makronun vahid Avropa ordusu yaratmaq təklifi ilə çıxış etməsinə cavabdır.

Politoloq Məhəmməd Əsədullazadə "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, Fransanı bürüyən "Sarı jiletli" aksiyasının prezident Makronun yanacağı qiyətinin qaldırmasına etiraz olaraq meydana gəlməsinə baxmayaraq, burada siyasi çalarlar daha da qabanırdır. Bundan əlavə, Avropada ultrasağ qüvvələrin meydana

gəlməsi, xüsusi ilə inqilaba meyilli olan Fransada populyar olması, digər siyasi mərkəzlərin bundan istifadə edərək, ölkədə etiraz dalğasının formalaşmaqla mərkəzi hakimiyyətə təzyiqlər kimi istifadə etməsinə şərait yaradıb: "Məhz bu etirazlar

idarəolunan və məqsədlə şəkildə təşkil olunub. Təbii ki, etirazlar sosial problemlərdən meydana gəlib. Hazırda Fransada işsizlik 9% dir. Lakin bu etirazçılar sosial nərdivanın ən alt təbəqəsi yox, orta və fəhlə sinfinin nümayəndələridir. Onların ək-

səri nə işsiz, nə də ödəməyə qadir olmadığı verginin əleyhdarlarıdır. Necə deyirlər "işləyən kasıblar"dır, yəni aşağı əməkhaqqı ilə razılaşmaqdan başqa seçimi olmayan insanlardır. İşsiz olmadığı üçün onlar və onların problemləri Fran-

sa elitəsi tərəfindən nəzərə alınmır. Ona görə də bu kütlədən istifadə edən qüvvələr Fransada kaos yaratmaq niyyətindədirlər. Çünki, prezident Makronun son illər vahid Avropa ordusu yaratmaq ideyası, ABŞ-ın siyasi protektorluğunu qəbul etməməsi, Vaşinqtonda qəzəb yaradıb".

Politoloq qeyd etdi ki, ötən il Donald Trampın istefa vermiş milli təhlükəsizlik müşaviri gizli missiya ilə Brüsselə gəlib. Məqsəd Avropada ABŞ-a qarşı siyasəti önləmək, gizli təşkilat yaradıb Avropa İttifaqı ərazisində daxili problemlərdən istifadə edərək narazı kütlə formalaşdırmaqla siyasi hakimiyyətlərə təzyiqlər etməkdir: "Göründüyü kimi, Fransa prezidenti Makronun müstəqil siyasəti, NATO-dan ayrılmaq cəhdləri ona qarşı müəyyən mərkəzlər tərəfindən bu kimi etirazlar şəklində təzyiqlər edilmişdir. Çıxarılıb. Baxmayaraq ki, Makron yanacağı qiyətinin qalxması barədə qərar ləğv etdi, sosial ödənişləri qaldırdı, lakin hələ də nümayişlər sönümə bilmir. Bu, etiraz aksiyaları artıq siyasi xarakter alıb, məqsəd Makronu siyasi cə-

hətdən zəiflətmək, onun planlarını pozmaqdır. "Sarı jiletli" bir mərkəzdən idarə olunur və dayanıqlı şəkildə güclü təsir mexanizminə malikdirlər. Artıq Fransaya milyardlarla dollar məbləğində maddi ziyan dəyib. Belə olan təqdirdə maliyyə cəhətdən yetərli imkanlara sahib olmayan Makron vahid Avropa ordusu ideyasından vaz keçəcək.

Onu da qeyd edim ki, Avropa ilə ABŞ arasında ciddi siyasi-iqtisadi problemlər yaşanır. İrana qarşı sanksiyalar siyasətində fikir ayrılıqları, Vaşinqtonun gömrük tarifi qaldırması, bundan əlavə Avropanın müstəqil siyasəti, xüsusilə İttifaqın siyasi güc mərkəzi olan Fransanın ABŞ-a qarşı siyasi rəvansları etiraz aksiyaları vasitəsilə rəsmi Parisə təzyiqlər və Avropanın zəiflədilməsinə və sözbəxanlı olmasına hesablanmış addımların atılmasına gətirib çıxarıb. Lakin düşünürəm ki, Fransada Yaxın Şərqi ssenarisi tətbiq edilsin. Sadəcə, daha sözə baxan bir dövlət olması üçün bu tərzdən istifadə olunur".

□ **ETİBAR,**
"Yeni Müsavat"

Aprel ayında növbədənənar parlament seçkilərinin keçiriləcəyi barədə xəbərlər yayılır. İddialara görə, növbədənənar prezident seçkiləri kimi bu seçkilər də seçki kampaniyasına çox az qalmış təyin edilə bilər.

Hələ ki, hakimiyyət düşərgəsindən növbədənənar parlament seçkilərinin olacağı barədə xəbərlərə hər hansı şəkildə reaksiya yoxdur. Lakin nəzərə alsaq ki, keçən ilin bu vaxtlarında da yaz aylarında növbədənənar prezident seçkilərinin gözlənilməli barədə xəbərlər yayılmağa rəsmi dairələrdən heç bir təsdiq xarakterli mövqe bildirilmirdi. Buna baxmayaraq yayılan xəbərlər doğrultdu-aprel ayında növbədənənar prezident seçkiləri keçirildi. Bu dəfə də belə olacağı istisna deyil.

Növbədənənar parlament seçkilərinin keçirilməsinin lazım olub-olmadığı məsələsinə gəlincə, siyasətçilər arasında bu məsələdə yekdil rəy yoxdur. **ADP sədri Sərdar Cəlalov** bildirdi ki, siyasi deyil, hüquqi baxımdan yeni parlament seçkiləri keçirilməlidir. Çünki artıq xeyli vaxtdır yeni konstitusiyaya qəbul olunub, parlamentin səlahiyyətləri dəyişdirilib. Əslində keçən il növbədənənar parlament seçkilərinə gedilməli idi. Buna gedilməməsinin özü yan-

Növbəti parlament seçkiləri növbədənənar ola bilər

Aprel ayında seçkilər keçiriləcəyi xəbərləri...

lıdır: "Çünki referendumun nəticələri-konstitusiyaya dəyişikliyi yeni parlamentin formalaşdırılmasını tələb edir. Ona görə də parlament seçkiləri keçirilməlidir. Yaxın aylarda belə bir qərarın veriləcəyi istisna deyil. Vaxtı ilə prezident seçkiləri ilə bağlı bizim verdiyimiz bəyanata da

qarşı çıxılırdı, amma sonradan həyata keçirildi".

Deputat Fazil Mustafa isə bildirdi ki, növbədənənar parlament seçkilərinin olacağı barədə onda hansısa informasiya yoxdur. Konstitusiyaya dəyişikliyi və növbədənənar prezident seçkilərinin keçirilməsi

isə parlamentin buraxılması və yeni parlament seçkiləri keçirilməsi zərurətini yaratmışdır. "Növbədənənar parlament seçkiləri keçirilməsinin vacibliyini söyləyənlərin mövqeyi əslində siyasi istəklərin reallaşdırılması arzusunda olan siyasi məsələdir. Siyasətə həvəskar kimi məşğul olan insanlar hər dəfə bir mövzu üzərində fikir bildirməyə çalışırlar. Amma bir fikir bildirəndə onu Konstitusiyaya ilə əsaslandırmağa əslində əsas olmayan cəhdlər edirlər. Konstitusiyada dəyişikliklərdə Milli Məclislə bağlı hər hansı bir dəyişikliyi nəzərdə tutan yeni müddəalar qoyulmayıb. Deputatın etik qaydaları haqqında qanun qəbul olunması məsələsi qoyulmuşdu. Həmin qanun da qəbul olundu. Parlamentlə bağlı başqa bir məsələ nəzərdə tu-

tulmayıb ki, təcili parlament seçkiləri keçirilməsi zərurətini yaratmış olsun. Milli Məclisin buraxılıb yeni seçkilərin keçirilməsini əsaslandıracaq bir hüquqi və siyasi situasiya yoxdur. Konstitusiyaya dəyişikliyi də bunu ehtiva eləmir. Sadəcə ara-sıra bəzi şəxslər arzu etdikləri məsələni konstitusiyaya tələb kimi göstərməyə çalışırlar. Fikrimcə bu, doğru deyil".

F.Mustafa xatırladı ki, Milli Məclis üzvlərindən bir neçə nəfər başqa vəzifələrə gediblər, bir nəfər vəfat edib. Cəmi 6 deputat yeri hazırda boşdur. Bu da çox sayı əhatə eləmir. O baxımdan da yanaşsalar növbədənənar parlament seçkilərinin keçirilməsi zərurəti yoxdur: "Amma siyasi məqsəduyğunluq olarsa, əlbəttə seçki vaxtından qabaq da keçirilə bilər. İndiki halda isə bu-

nu zəruri edən hansısa konstitusiyaya şərt yoxdur. Konstitusiyaya dəyişiklikləri Milli Məclisin fəaliyyəti ilə bağlı hansısa konseptual yenilik gətirməyib. Parlamentlə bağlı hər hansı dəyişiklik olmayıb, ili artırılmayıb, struktur dəyişməyib, qanunverici orqan olaraq səlahiyyətləri artırılmayıb, heç bir əlavə funksiyaya verilməyib ki, yenidən seçimə ehtiyac olsun. Prezidentliklə bağlı belə dəyişikliklər vardı deyər seçkilər irəli çəkildi".

Xatırladaq ki, hazırda fəaliyyətdə olan V çağırış Milli Məclisə seçkilər 2015-ci ilin noyabrında keçirilib, hazırkı Milli Məclis 3 ildən artıqdır fəaliyyət göstərir. Deputatların səlahiyyət müddəti 5 ildir. Növbədənənar seçkilər olmayacağı halda ölkədə növbəti parlament seçkiləri 2020-ci ildə keçirilməlidir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Deputatların qış tətili - əksəriyyət "Bakıda qalasıyam" deyir

Zahid Oruc Böyük Britaniyaya qısamüddətli səfər edib, Elmira Axundova isə Türkiyə səfərinə hazırlaşır

Zahid Oruc

Elmira Axundova

Vahid Əhmədov

Fərac Quliyev

Milli Məclisin 2019-cu ildə keçiriləcək yaz sessiyasının ilk iclasının vaxtı müəyyənləşib. **Modern.az-ın məlumatına görə, parlamentin yaz sessiyasının ilk plenar iclası fevralın 1-də keçiriləcək.**

Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 88-ci maddəsinin I hissəsinin birinci abzasına uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi hər il iki növbəti yaz və payız sessiyalarına yığılır. Yaz sessiyası fevralın 1-də başlanıb və mayın 31-dək davam edir.

Əgər fevralın 1-i və sentyabrın 30-u istirahət, səvərme, iş günü hesab ediləməyən bayram gününə düşərsə, sessiya bu gündən sonra gələn birinci iş günü öz işinə başlayır.

Qeyd edək ki, deputatlar yanvar ayının 1-dən 15-dək tətildə olacaqlar. Maraqlıdır, deputatlar qış təttilini harada keçi-

rirlər və yaxud nə kimi planları var? Bu kimi suallarla deputatlara müraciət etdik. Bu məqamda qeyd edək ki, "Deputatın statusu haqqında" qanuna əsasən, Milli Məclis üzvlərinə diplomatik pasport verilir. Bəzi deputatların tətill zamanı xaricə ölkəyə getdiyini nəzərə alsaq, deyər bilərik ki, diplomatik pasportla bu, daha da asan başa gəlir. Məzuniyyətdə olduğu zaman deputata müalicə olunması və istirahət etməsi üçün onun iki aylıq vəzifə maaşı məbləğində müavinət verilir.

Deputat Fazil Mustafa sualımıza cavabında nəinki ölkədən, heç paytaxtdan kənara çıxmaq niyyətinin olmadığını bildirdi: "Bakıdayam, heç yərə getmək fikrim yoxdur. Mən

ümumən qış təttilində Bakıdan kənara getməyirəm. Burda müəyyən işlərim var. Həmçinin idmanla, mütaliə ilə məşğul oluram. Uşaqları Naxçıvana göndərmişdim ki, bir az havalarını dəyişsinlər. Amma öz işlərim çoxdur deyər, Bakıdan kənara çıxa bilmədim".

F.Mustafa qeyd etdi ki, yanvarın 20-sində AŞPA-nın qış sessiyasında iştirak etmək üçün Strasburqa gedəcək: "21-ndə sessiya başlanıb, o da iş ezamiyyətidir".

Deputat Fəzail İbrahimli "Yeni Müsavat"a dedi ki, kənara çıxmaq niyyətində deyil: "Elə ölkədə olacağam. Əsasən Bakıda olacağam, rayonlara da gedəcəyəm. Cənub bölgəsinə baş çəkəcəyəm".

Maraqlıdır, professor daha çox harada istirahət etməyi xoşlayır? **F.İbrahimli:** "Ən gö-

zəl istirahət elə evimdə olur. Elə Yeni ili də evimdə qarşıladım. Ümumiyyətlə, mən kənara çıxanda 3-5 gündən sonra danışıram. Hesab edirəm ki, harada daha rahat istirahət edə bilirsən, sən üçün əsl istirahət odur. Mənəvi-psixoloji rahatlığın varsa, deməli, sən üçün əsl istirahət odur, fərqi yoxdur, ölkədə, ya xaricdəsən".

Deputat Elmira Axundova Türkiyə səfərinə hazırlaşdığını bildirdi: "Bir-iki günə gedəcəyəm. İki həftə Antalyada olacağam. Dostlarımla orda evi var. Antalyada dincəlib, dəniz sahilində gəzib bir neçə məqalə yazıb geri dönəcəyəm. Mənim dörd böyük və çox vacib siyasi, bədii məqalələrim var. Onlar yığılıb qalıb, qış təttilində istəyirəm ki, böyük məqalə və oçerklər yazım".

E.Axundova dedi ki, 2018-ci il onuncu çox məhsuldar və uğurlu keçib: "Keçən il üç kitabım nəşr olundu. Biri Türkiyədə, türk dilində "Heydər Əliyev. Şəxsiyyət və Zaman" kitabım üç cildə nəşr olundu. Digər kitablar isə Azərbaycanda çap olundu. Birində mənim haqqımda 15-20 il ərzində yazılan sanballı yazılar toplanıb. İkinci isə "Həmkarlarımla üz-üzə"dür. Beləliklə, 2018-ci ildə 3 nəşr, üstəgəl Xalq yazıçısı adı. Bir də mənim nəvəm dünyaya gəldi, həyat yoldaşımın adını qoydum - Ramiz. Ona görə də bizim üçün çox gözəl, çox xoşbəxt bir il oldu".

E.Axundova dedi ki, Azərbaycanda və Türkiyədə kitablarının təqdimatını keçirəcək: "Heydər Əliyev haqqında yazdığım kitabın təqdimatını aprelin sonları, mayın əvvəllərində mütləq keçirəcəyəm. Heydər Əliyevin ad günü ərəfəsində inşallah, təqdimat edəcəyəm. Heydər Əliyev qaradaş Türkiyəni çox sevirdi. Türklər də onu sevirdilər, amma onu yaxşı tanıyırdılar. Mən istərdim ki, bu kitab vasitəsilə türklər onu tanısinlər".

Üzgüçülük həvəskarı olan xanım deputat əlavə etdi ki, çox soyuq olmasa, Antalyada dənizə də baş vuracaq.

Deputat Cavanşir Feyziyev dedi ki, xarici ölkələrdən birində qısamüddətli səfərdədir: "Mən bir neçə gündən sonra Vətənə qayıdacağam. Am-

ma geri döndəndən sonra tətillimi seçilərimlə birgə keçirəcəyəm. 15-20 kəndi seçib seçilərimlə görüşlər keçirəcəyəm".

Deputat Asim Mollazadə isə bildirdi ki, qış təttilini Bakıda keçirir: "Qarşıdakı günlərdə də heç bir planım yoxdur. Məclis tətildə olsa da, ölkədən kənara çıxmaq fikrində deyiləm. Çünki işlər çoxdur. Partiya işi, seçkilərlə görüşlər var". **A.Mollazadə** qeyd etdi ki, regionlara çıxmağı, hansısa bölgədə istirahət etməyi də planlaşdırır.

Deputat Vahid Əhmədov bildirdi ki, hələlik Bakıdadır və işlərinin çoxluğundan rayona da gedə bilməyib. Tətill bundan sonrakı hissəsi ilə bağlı nə planlaşdırdığını gəldikdə, deputat "hələ bilmirəm" deməklə kifayətləndi.

Deputat Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a dedi ki, artıq ölkə xaricindədir: "Britaniyaya gəlməli oldum. Ancaq bu səfər istirahət məqsədi ilə olmadı. Yaxın insanlarımla bağlı 3-4 gün burada qalıb, geri dönəcəm".

Deputat Fərac Quliyev isə telefon zəngimizə Bakıdan cavab verdi: "Ölkədəyəm, ailəmlə bir yerdəyəm və heç yərə çıxmaq fikrim yoxdur. Demək olar ki, istirahət barədə düşünmürəm. Çünki partiyada görüşləri işlər var, işlərimi davam etdirirəm". Bu, o deməkdi ki, F.Quliyev qış turizminə bağlı insan deyil? **Deputat:** "Mən təbiəti sevirəm, amma işlərimin çoxluğundan bu qış istirahət edə bilməyəcəyəm. İnşallah, yayda əvəzini çıxaram".

□ **Elsad PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

Natəvan hərbi komissarlıqda

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Yaxud milli toponimika

problemlərimizə daha bir baxış
Dünənki yazımda Bakıda küçə adlarına toxunmuşdum, Kral Hüseyn adına küçənin nə mənə verdiyini də fikirləşmişdim. Sonradan ağıma gəldi ki, yəqin bu, 90-cı illərdə Binəqədinin icra başçısı olmuş Hüseyn Hüseynovun adına qoyulubdur. İndiki cavanların yadına gəlməz, Hüseyn müəllim o zamanlar bazarlı başçılardan biri sayılırdı, bir növ kral kimi adam idi. Yeni onun adına paytaxtımızda küçə qoyulması təbii haldır.

Ümumiyyətlə, sevindirici haldır ki, paytaxtımızda dinc quruculuq, abadlıq işləri yenidən vüsət alıbdir. Hacıbala müəllim bəlkə də artıq yorulmuşdu, son vaxtlar yeniliklərə meyilli deyildi. İndi isə hər gün paytaxtımız yeniləşir. Misal üçün, daha ağacları kəsmək, yandırmmaq, dibinə turşu töküüb qurutmaq söhbəti yoxdur. Onları kamali-ədəblə köçürdülər. Bakıdan qırağa. Məcburi köçkün ağaclarımız üçün paytaxt ətrafında yeni meşəliklər salınır. Axı şəhər insan üçündür, ağac isə meşədə yaşamaqdadır! Biz heyvan deyilik ağac-uğacın içində yaşayaq. Yox, əgər ağaclar şəhərdə ayaq açsalar, sabah qaçaqlar da sürü ilə axışib gələcəkdir. Hələ ayları, canavarları, tülkü və sairəni demirəm. Bu yaxında Hindistanda pələng camaatı basıb yemişdi. Hərə öz ərazisində yaşasa yaxşıdır. Şair demişkən, sən yanmasan, mən yanmasam, necə çıxar qaranlıqlar aydınlığa?

Yadımdan çıxmamış, Bakımızın gözəlləşməsinə daha bir sübutu Yeni il axşamı yaşadım. Məlumat verildi ki, Bakıda qurulan yeni il yolkası bütün SNQ ərazisində 2-ci yeri tutubdur! Fantastika idi. Birinci yerdə Türkmənistanın Aşqabad şəhərindəki yolka gedirdi. Hərçənd, orda yeni il heç mən bileni 30 ildir gəlmir. (Ümumiyyətlə bu orta asiyalıları qoyasan elə bizimlə bəhşə girsinlər. Vaxtilə biz ən uzun bayraq dirəyini qayıranda da taciklər bizimkindən 3-4 metr uzununu düzəldilər, rekordumuz vurdular. Axı bu sizin haranıza yaradır? Bütün Tacikistan Moskvanı süpürməklə dolanır, görünür fikirləşiblər nə qədər uzun bayrağımız olsa Rusiya paytaxtından görünər, baxıb xiffətimizi dağıdaraq). Ancaq nə dəxli? Əsas odur ən uzun yolka olsun. Heç Moskvada, Londonda, Vaşinqtonda o boyda yolka olmasın. Ümid edək gələcək il birinci yeri tutarıq. Bizim buna potensialımız vardır. Dünyada ən uzun paxlava və tortu bişirmiş ölkəyik.

Ancaq burda bir əmma var ki, Kral Hüseyn küçəsi Nərimanov rayonuna düşür. Elə olan halda Binəqədinin icra başçısının adını niyə bura qoysunlar? Nərimanov rayonunda uzağı Abdin müəllimin adını küçəyə vermək məntiqli deyil. Bəzi xəbərlərə görə bu kral lordaniyanın kralı olubdur, lakin mən buna da inanmıram. Əgər biz başqa ölkələrin krallarına küçə qoyuruqsa, niyə Norveç kralı 5-ci Harald müəllimin, yaxud İspaniya kralı 6-cı Filip müəllimin, lap elə Britaniya kraliçası Yelizaveta xalanın adına prospekt qoymayaq? Nəse burda uyğunsuzluq vardır.

Uyğunsuzluq demişkən, keçən yazımda Bakıdakı Nobel prospektindən yazmışdım, yaşlı adamların yadına gələr, Sovetin vaxtında ("Allah Qarbaçovun öyünü yıxın, ilahi, amin!" - milli folklorumuzdan bir qarış) oranın adı Fəhlə prospekti idi. Müstəqillik quranda biz qərara gəldik fəhləni daha adam yerinə qoymayaq. Sabirin şeirindəki kimi: "Fəhlə, sən də özünü bir insanımı sanırsan? Pulsuz kişi, insanlığı asanımı sanırsan?" O üzəndə yerin adını dəyişib pullu kişinin adına qoyduq, oldu Nobel. Bununla Skandinaviya camaatı ilə aramızda da düzəldirdik, hərçənd indi mənəsi qalmayıbdır. Tur Heyerdal çoxdan ölüb, "Statoyl" neft şirkəti qazancını götürüb, çıxıb gedib, heç Steynar Gil də səfir işləmir. Hətta Norveç öz səfirliyini burdan köçürüb Tiflisə aparıbdir. Nobel xeyir ola qalır?

Təma açılıb, birini də Biləcəridən yazım. Orda bir neçə hərbi hissənin, hərbi komissarlığın yerləşdiyi küçəyə kimin adını versələr yaxşıdır? Xurşudbanu Natəvanın! Bütün yaradıcılığı dərd-qəm içində, "Qalıbdır Natəvan nalan, gecə-gündüz olar giryan, Onun yox dərdinə dərman, necin gəlməz, necin gəlməz?" kimi misralardan ibarət xanımın adını militarist küçəyə qoymaqla biz torpaqlarımızı işğaldan azad edə bilirikmi? Ümumiyyətlə, ərazidə keçmiş icra başçısı Xaləddin müəllimdən qalma belə milli problemlər çoxdur, başqa vaxt yazaram.

2018-ci il Qarabağ konfliktinin dinc həllində real dönüşə gətirməyə də, sülh prosesinə təsir edən iki mühüm olayla yadda qaldı. Onlardan biri Qarabağ klanının, Sərkisyan-Köçeryan xunta rejiminin inqilab yolu ilə Ermənistan hakimiyyətdən uzaqlaşdırılması, digəri isə ilsonu Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasının rəhbərliyinə XİN-dən diplomat bir şəxsən seçilməsi oldu.

Bir çox təhlilçilərə görə, hər iki hadisə 2019-cu ildə aparılacaq Qarabağ danışıqlarına yeni və pozitiv məzmun gətirə, nizamlama prosesi, danışıqlar formatı yeni keyfiyyət dəyişikliyi qazana bilər. Bunlar, əlbəttə ki, ehtimallardır. Çox şey, o cümlədən hər b, yoxsa sülh dilemması Ermənistanın yeni hakimiyyətin seçəcəyi daxili və xarici siyasət oriyentasiyasından asılı olacaq. Bir şey dəqiqdir ki, bu il həll edilmiş Qarabağ problemi Paşinyan hökumətinin başı üzərində "Domokl qılıncı" tək asılı qalacaq.

Azərbaycanlı və erməni siyasi şərhçilərin bu yöndə təxmin və gözləntiləri maraqlı doğurur.

"Keçən il Ermənistan proqnozlaşdırılmayan hadisələr oldu. 2018-ci ildə Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlişi gözlənilməz idi". Bunu mətbuat konfransında **politoloq Elxan Şahinoğlu** deyib. O, Ermənistanın hakimiyyət dəyişikliyinə Dağlıq Qarabağ münasifəsinə mümkün təsirlərindən də danışıb. "Təəssüf ki, Dağlıq Qarabağ münasifəsinin həllində irəliləyiş olmadı. Ermənistanın hakimiyyət dəyişikliyinə baxmayaraq, münasifənin həll prosesində tərəfəsi yoxdur", - deyir o qeyd edib.

Elxan Şahinoğlu həmçinin, keçən ilin dekabr ayında Ermənistan keçirilmiş erkən parlament seçkilərindən danışıb. Paşinyanın seçkilərin tarixini dəyişməsinin təsadüfi olmadığını bildirib: "Paşinyan düşünürdü ki, seçkiləri 2019-cu ildə keçirsə, reytingi ona qədər aşağı düşə bilər və buna görə qələbə şansını əldən verəcək. Nəticədə seçkiləri dekabrda keçirdi və istədiyi nəticəni əldə etdi. Üstəgəl, keçmiş hakim Respublikaçı Partiyasını meydana dan uzaqlaşdırma bildi".

Politoloq 2019-cu ilin Ermənistan baş naziri üçün ağır olacağını diqqətə çatdırıb və onun 3 məsələni həll etməli olduğunu qeyd edib: "Birincisi, ondan Dağlıq Qarabağ münasifəsinin həlli tələb olunacaq. Digər yandan, sosial-iqtisadi problemləri həll etməlidir ki, bunun üçün maliyyə resursları yoxdur. Xarici borc həcminin yüksək səviyyəsinə görə də, xarici ölkələr pul ayırmaq istəmir. Üçüncüsü, Paşinyan xarici siyasət kursunu müəyyən etməlidir. Bir tərəfdən də, Rusiya ilə münasibətlər kəskinləşib. Ermənistan təzyiç altındadır. Gördük ki, Paşinyan ənənəvi xarici siyasəti dəyişmək niyyətinə düşən kimi, Rusiya qazın qiymətini artırıraqçı anonsunu verdi. Başqa sözlə, Paşinyan verdiyi vədləri yerinə yetirməlidir, mövcud şərtlər isə buna imkan vermir".

"Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli ətrafında tamamilə yeni bir vəziyyət yaranıb". Bunu isə "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, axar.az-a açıqlamasında **politoloq İlqar Vəlizadə** deyib. Ekspert bunu son aylar danışıqlar prosesi ilə bağlı yaranmış nikbinliklə əlaqələndirib: "Düz-

Məxfi Qarabağ danışıqları, Moskvanın gizli planı, İrəvan çıxılmazda...

Qarabağın azərbaycanlı icmasında sədr dəyişikliyinə daha bir hədəfi - Bakı "pas" verir; Ermənistanı Rusiyaya birləşdirən "göbəyi" Paşinyan kəsə biləcəkmi?

dür, hələ detallar tam məlum deyil, ancaq danışıqlar prosesindəki nikbinlik birbaşa konkret mövzuların müzakirəsi ilə bağlıdır. Hələlik bu məsələlərin müzakirəsi gizli şəkildə aparılır. Söhbət əlbəttə ki, ilkin mərhələdə Azərbaycan torpaqlarının boşaldılması və qaçqınların qayıtmasından gedir. Çox güman ki, Ermənistan tərəfi danışıqlarda Dağlıq Qarabağ nümayəndələrinin də iştirakını irəli sürür. Bakı İrəvanın ideyasına Azərbaycan icmasının da danışıqlar prosesində iştirakı qarşılığında razılıq verə bilər. Əslində bu, tamamilə yeni vəziyyətdir. Çünki Ermənistan tərəfi illərlə icmalararası dialoqu əleyhinə çıxıb. Görünür, İrəvan artıq bu ideyanı dəstəkləyir".

Politoloq Rusiyanın hələ ki bu məsələyə konkret münasibət göstərəcəyini düşünür. "Moskva-İrəvan dialoqu demək olar ki, bərhad vəziyyətdədir. Rusiya daha çox bu dialoqu normal vəziyyətə qaytarmağa çalışacaq. Yalnız bundan sonra Dağlıq Qarabağ məsələsi Rusiya-Ermənistan dialoqunda prioritet olacaq. Əks təqdirdə Rusiyadan problemin həllinə dair yeni təkliflər gözləmək çətin olacaq. Bütün hallarda əsas situasiya yarımda Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin görüşündən sonra bəlli olacaq. Məhz bu görüş Rusiyanın nə dərəcədə fəal olacağını ortaya qoyacaq", - deyir o əlavə edib.

Beləliklə, Dağlıq Qarabağın azərbaycanlı icmasında sədr dəyişikliyinə daha bir hədəfi üzə çıxır: ATƏT-in Minsk Qrupunun mandatı çərçivəsində sülh prosesinə əlavə dinamika vermək üçün icmalararası dialoqu təşviq etmək. Bunu Ermənistan 9 dekabr parlament seçkilərinə şərait yaradan rəsmi Bakının qarşı tərəfə növbəti "pas"ı hesab etmək olar. Başqa sözlə, işğalçı tərəfin ciddi danışıqlardan yayınması üçün bəhanəsi qalmır.

Şübhəsiz ki, Rusiya amili bu ildə öz sanbalını saxlayacaq. Bu xüsusda Moskva-İrəvan münasibətlərinin hansı məcrada inkişaf edəcəyindən təkə Qarabağ ətrafında durum yox, bütövlükdə bölgədə situasiya ciddi şəkildə asılı olacaq. Çünki söhbət Ermənistan ABŞ təsirinə artıb-artmayacağından gedir.

Maraqlıdır ki, dekabr seçkilərindən sonra Ermənistanı təcridən Rusiya orbitindən uzaqlaşdırmaqla bağlı Paşinyan ünvanlı tələblər getdikcə artmaqdadır. Erməni baş nazir bu məsələdə həqiqətən ağır seçimlə üz-üzədir. Yada salaq ki, onu hakimiyyətə gətirən kütlənin əsas tələblərindən biri budur. Bəs hələ də Rusiyaya sədaqət andları içən və Putinlə çoxsaylı görüşlərdən qürur duyduğunu söyləyən Paşinyan bunu bacaracaq?

"Ermənistan məhv olmaqda olan bir imperiyaya özünü bağlaya bilməz. Biz bu imperiyanın

qalıqları altında qala bilərik. Ona görə nə qədər gec deyil, nəzakətlə, amma qətiyyətlə Ermənistanı Rusiyaya bağlayan göbəyi kəsməyə başlamalıyıq. Çünki bu - olum, ya da ölüm məsələsidir". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə qərbyönlü armenianreport.com-un dünənki baş məqaləsində deyilir.

Müəllif eyni zamanda Ermənistanın təcili şəkildə özünə yeni "çətin" axtarmalı olduğunu yazır: "Avropada daxili gərginliklərə rəğmən, hələ ki dünyada Avroatlantik strukturların alternativləri yoxdur. Doğrudanmı biz öten ilin o ağır aprel günlərində Nikol Paşinyanın ardınca getməklə yenə Rusiyanın ardınca getmişik? Biz əslində başqa şeyin ardınca getmişik. Mənə xarici işlər naziri əvəzi Zoqrab Mnatsakanyanın "Moskva ilə əlaqələrin dərinləşməsi İrəvan üçün həyati əhəmiyyət kəsb edir" sözləri də dəhşətli gəldi. Cənab Mnatsakanyan, "həyati əhəmiyyət" yox, "həyatsız, ölüvay əhəmiyyət". Rusiya - yaşamaq qabiliyyəti olmayan, toksik siyasi orqanizmdir və onda "həyati axtarmağın" mənəsi yoxdur. Hələ ki biz Nikol Paşinyana və onun yeni hökumətinə inanırıq. Və biz ondan kəskin dönüşü başqa şeydə - həqiqətən də həyati əhəmiyyətli siyasi istiqamətdə gözləyirik".

Beləliklə, 2019-cu ilin Qarabağ məsələsinə də təsir edəcək siyasi olaylar baxımından zəngin olacağı gözlənilir...

□ **Siyasət söhbəsi, "Yeni Müsavat"**

Avropadakı "söyüş müxalifəti" son zamanlar açıq şəkildə terror çağırışları etməyə başlayıb. Azərbaycan dövlətini, ona rəhbərlik edən şəxsləri hədəf seçənlər bu, azmış kimi, daha irəli gedərək bəzi azərbaycanlı məmurları Avropanın hansı ölkəsində görsələr, öldürəcəkləri ilə hədələyirlər. Belə düşüncələr var ki, "söyüş müxalifəti" artıq ənənəvi üsullarla gündəmdə qala bilmədiyini görüb tiraj toplamaq üçün terror çağırışları edir.

"Söyüş müxalifəti"nin terror hədələrinə qarşı nə edək?

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, deputat **Bəxtiyar Sadıqov** "söyüş müxalifəti" ətrafında toplaşanları təsadüfi saymır: "Belə bir müxalifətin yaranmasını çox iyrenc hal hesab edirəm. Çox təəssüf ki, daim bizə demokratiyadan, insan haqlarından dərs keçən, terrorizmə qarşı mübarizəni zəruri sayan Qərb və onun institutları nədənsə bu cür hallara qarşı seyrçi mövqe tutur. Almaniyada, Fransada adi bir terror hadisəsi baş verən kimi aləm bir-birinə qarşır. Hətta xatırlayırsınızsa, bir neçə il ön-

Deputat "söyüş müxalifəti"nin Azərbaycan üçün təhlükəli olmadığını düşünür: "Onların Azərbaycan üçün heç bir təhlükələri yoxdur. Oradan nə qədər istəyirlərsə hürsünlər. Amma mənəviyyat baxımından insana ağır gəlir ki, onlar da azərbaycanlıdır, ana dilimizdə danışirlar, dilimizin saflığını ləkəleyirlər. Onlara qarşı qanunun gücü ilə tədbirlər görülməsini vacib hesab edirəm. Çünki onlar açıq-aşkar terrora çağırışlar edirlər. Bəzi dövlət məmurlarını hədələməkdən belə çekinmirlər. Bunun

barəsində əxlaqsızlıqlara, hədələrə yol versələr, həmin ölkələrin heç də xoşlarına gəlməz. Mənə elə gəlir ki, buna getmək də olar. Ona görə ki, həmin ölkələr görsünlər ki, onlara ləzzət edir ya yox".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bu adamların heç bir halda müxalifət adlandırmağın doğru olmadığını dedi: "Müxalifət bir siyasi termin kimi fərqli anlam verir. Politologiyada hakim partiyanın siyasi kursunu, yaxud hakim siyasi ideyanı qəbul etməyən, ona qarşı siyasi ar-

şəbəkələrə çıxışına imkan verilməməli, onlar cəmiyyətdən təcrid olunmalıdırlar. Amma görünür bu xəstə, cinayətkar, terrorçu təfəkkürlü məxluqların xidmətlərindən istifadə edən dairələr var. Ola bilsin ki, onları xüsusi maddələr və psi-

xoloji təlimlər vasitəsilə bu dülərə yol versələr, həmin ölkələrin heç də xoşlarına gəlməz. Mənə elə gəlir ki, buna getmək də olar. Ona görə ki, həmin ölkələr görsünlər ki, onlara ləzzət edir ya yox".

Bəxtiyar Sadıqov: "Biz onları Azərbaycana gətirməyə nail olacağıq"
Elçin Mirzəbəyli: "Bu işin arxasında Ermənistanın xüsusi xidmət orqanları dayanır"

cə bir sıra ölkələrin rəhbərləri gəlib orada etiraz aksiyası keçirmişdilər. Amma onlardan siyasi sığınacaq alan, əslində Azərbaycanda siyasi fəaliyyətlə məşğul olmayan cinayətkarlar, vətən xainləri üçün hər cür şərait yaradırlar. Onlara imkan yaradırlar ki, oradan şəbəkəyə girsünlər və Azərbaycana qarşı şəxssiz, azərbaycanlı adına yaraşmayan bir kampaniya aparsınlar. İnsanın şərafət və ləyaqəti hər şeydən yüksək tutulduğu halda onlar sosial şəbəkələrdə söz azadlığı adı altında iyrenc əməllərə yol verirlər. Bu adamlar girova çevriləblər. Onlar çöhrələrinin girovlarıdır. Onların çöhrələri söyüşdən çıxır. Bununla qrantlar qazanırlar. Onlara hədə-qorxu gəlinir ki, əgər belə bir fəaliyyət göstərmənsəniz, sizi Azərbaycana qaytara bilərik. Onlar da cinayət törətdiklərini gözəl bilirlər. Onu da yaxşı anlayırlar ki, gec-tez məsuliyyətdən yaxa qurtara bilməyəcəklər. Onlar və onlara şərait yaradanların hamısı bir bezin qırağıdırlar".

özü də terrora çağırış deməkdir. Cinayət Məcəlləsində bunların cinayət olduğu nəzərdə tutulur. Hüquq müdafiəçiləri, müvafiq qurumları tərəfindən bunlar qeydə alınmalı, sənədləşdirilməli və sığınacaq aldıqları ölkələrin hüquq-mühafizə orqanlarına göndərməlidir. Qoy onlar özləri həmin şəxsləri məsuliyyətə cəlb etsünlər. Sübutlar toplandıqdan sonra İnterpol xətti ilə onların Azərbaycana təhvil verilməsi və burada cəzalandırılmaları istiqamətində fəaliyyət aparılmalıdır. Bu, uzun və çətin bir proses olsa belə, biz buna çoxdan başlamalı idik. Bu işdə Azərbaycan diasporasından böyük bir fəallıq gözləyirəm. Onlar hökmen gedib yerlərdə müvafiq qurumlarla əlaqə saxlamalıdırlar. Konkret olaraq ölkələr qarşısında məsələ qaldırılmalıdır ki, onlar burada yaşayıb Azərbaycanı açıq şəkildə hədələyirlər. Onlara qarşı ancaq hüquqi çərçivədə mübarizə aparmaq lazımdır. Düzdür, onlar olduqları ölkələr və onun müvafiq qurumları tərəfindən müdafiə olu-

qumentlərlə, alternativ ideyalarla çıxış edən şəxslərə, yaxud qruplara müxalifət deyirlər. Bu adamların əməllərində isə nə arqument var, nə də hansısa alternativ ideya ilə çıxış edirlər. Bu adamlar potensial terrorçulardır. Çağırışları təhdid, böhtan, qanuni hakimiyyətə qarşı silahlı müqavimət, kütləvi qətləmə, terror üzərində qurulub. Bütün bu sadaladığım əməllər isə bütün ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda cinayət sayılır. Onların davranışlarında həmçinin ciddi psixoloji problemlərinin olduğu da açıq-aşkar görünür. Belə təəssürat yaranır ki, bu adamlar hansısa psixotrop maddələrin, yaxud kənar təzyiqin altında aqressiya, kin, söyüş püskürürlər. Bəzilərinin davranışlarında hətta özünə-vurğunluğun, narsissizmin təzahürləri də görünür. Xüsusilə də, Vidadi İsgəndərlinin. Danışanda gözlər hədəqədən çıxır, üz cizgiləri öyülür, hərəkətlərinə nəzarət edə bilmədiyi də qabarıq nəzərə çarpır. Belə şəxslərin ümumiyyətlə sosial

dir. Bu məsələdə həmin ölkələrin peşəkar vəkillərinin xidmətlərindən də istifadə etmək olar. Bütün hallarda həmin şəxslərin birinin, yaxud bir neçəsinin cinayət əməllərinə görə layiqli cəza almalarını təmin etməklə hüquqi presedentin yaranmasını stimullaşdırmaq lazımdır. O ki, qaldı bu məxluqların ən ağır söyüşlərdən istifadə etmələrinə bu, şübhəsiz ki, məqsədyönlü karakter daşıyır və Azərbaycanda siyasi dözümsüzlüyün stimullaşdırılmasına xidmət edir. Əslində bu işin arxasında Ermənistanın xüsusi xidmət orqanlarının da yandığı şübhə doğurmur. Çünki ermənilər Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonları işğal altında saxlamalarını "Dağlıq Qarabağ ermənilərinə qarşı dözümsüzlüklə" əlaqələndirməyə çalışırlar. Bu, onların işğalın ilk günlərindən istifadə etdikləri məsələdir. Bu adamların cinayət əməlləri də məhz ermənilərin bu iddialarının əsaslandırılmasına xidmət edir".

□ **Cavanşir ABBASLI,**
 "Yeni Müsavat"

Rusiya, yoxsa rus dili təhlükəsi?

Zahid SƏFƏROĞLU
 zsafaroglu@gmail.com

Belarusda maraqlı bir sorğu keçirilib. Bəlli olub ki, belorusların mütləq əksəriyyəti öz ana dilini bilmir. Üstəlik, bunu özlərinə qəbahət də saymırlar. Belarus, rus, Ukrayna, polyak dilləri qohum dillərdir. Amma eyni zamanda, fərqlənirlər. Bunu sorğudan da görmək mümkündür: respondentlər belorusca verilən sualları anlamırlar, hətta sual verənə buna görə irad tuturlar.

Qonşu Ukraynada isə ana dili problemi yoxdur. Ona görə ki, burada dövlət dili yalnız Ukrayna dilidir. Belarusda isə 25 ildir Belarus və rus dilləri qoşa dövlət dili kimi qəbul edilib. Bununla da dominant olan rus dili müstəqillik qazanmasına rəğmən, Belarusda beloruscanı hər yerdən sıxışdırıb çıxarıb.

İbrətəməz nəticədir, deyilmi? Bir daha qənaət hasil olur ki, hər hansı postsovet ölkəsində rus dili ikinci dövlət dili statusu alarsa, yerli dilin inkişafı mümkünsüz olacaq. SSRİ təcrübəsi də var.

Haqqında danışılan sorğu onu göstərir ki, əgər bu gün Rusiya ilə ittifaq dövlətində birləşən Belarusda Rusiyaya birləşmə haqda referendum keçirilsə, əhalinin mütləq əksəriyyəti buna "hə" deyəcək. Çünki insan hansı dildə dil açarsa, elə o millətin nümayəndəsi sayılır. Beloruslar da elə. Sözləşmə, Rusiyada Jirinovski çaplı qırğılar vaxtaşırı Belarusun Rusiyaya birləşdirilməsi çağırışını edirlər...

Gələcək özümüzə. Son vaxtlar Azərbaycanda rus dilinin işlənmə arealı göz görəsi genişlənib. Bu dil təhsil sahəsində, məişətdə, ünsiyyətdə özünə əməlləce yer etməyə başlayıb. Dükən-bazarlarda, marşrutlarda, metroda tez-tez rusca danışılmaq eşidirik. Özü də Belarusdakı kimi, danışanların çoxu rus deyil. Sanki SSRİ əyyamına qayıtmışdıq.

Əlbəttə ki, dil bilmək lazımdır. Nə qədər çox dil mənimsəsən, dünyaya bir o qədər yaxşı açılırsan, həyatının keyfiyyəti yüksəlir. Fəqət, poliqlotluq ana dili hesabına, dövlət dilinin istifadə dairəsini daraltmaq hesabına olmamalıdır, bu yolverilməzdir.

Azərbaycanda əfsus ki, məhz belə bir tendensiya hiss olunur. Hətta haqq-nahaq işə düzəlmək üçün qanunsuz şəkildə rus dilini bilməyi tələb etməyə başlayıblar. Bütün bunlar gənc dövlət kimi Azərbaycan üçün SOS siqnalı olmalıdır. Zira, milli kökündən qopmuş azərbaycanlı üçün artıq Azərbaycan yox, Rusiya üstün dəyərdə olacaq, rus mentaliteti və mədəniyyəti daha böyük önəm kəsb edəcək. Ana dili genetik qan yaddaşı deməkdir, qan yaddaşını dəyişmək, korrəlmək olmaz!

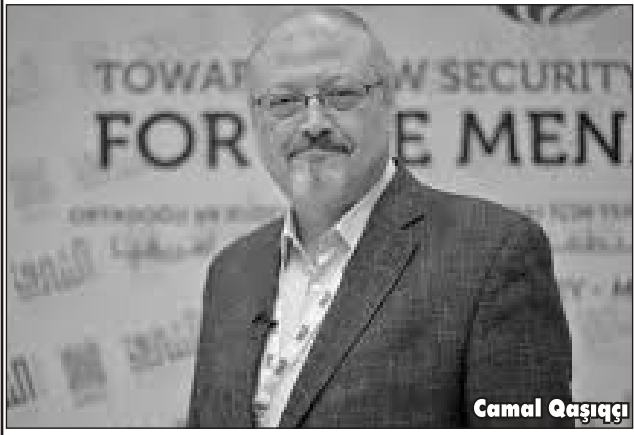
İngilis dilindən bizə belə təhlükə gəlməz. Ona görə ki, ingilis dili "5-ci kolon" olmur. İngilislər bunda heç maraqlı da deyillər. İmperiyapərəst Rusiya isə böyrümüzə, içimizdədir. Rusiya təhlükəsi real olmasaydı, rus dili təhlükəsi də real olmazdı.

Nəzərə alsaq ki, Kremldə hələ də SSRİ-nin xiffətini çəkirlər və "neo-SSRİ" planları qurmaqdan əl götürməyiblər, Moskva postsovet ölkələrini bu gün də özünün "arxa bağçası" sayır, onda rus dili məsələsinə barmaqarası baxmağa gərək qalmır. Milli dil həm də milli təhlükəsizlik məsələsidir. Odur ki, Belarus dilinin taleyi cəmiyyət, dövlət, fərd olaraq hamımızı ciddi düşündürməlidir.

Dil demir alət kimidir, işlənməsə, pas atacaq və çürüyüb gedəcək. O üzəndə məsələdə dövlətin üzərinə xüsusi vəzifə düşür. Ələlxüsus məktəbəqədər (bağçalar) və orta təhsil sistemi diqqətdə saxlanmalıdır. Aydın ki, uşaqların rus məktəblərinə, rusdilli bağçalara qoyan valideynlərin öz arqumentləri var. Bu arqumentləri kəsərsiz eləmək, Azərbaycan sektoruna aid bağça, orta və ali təhsilin, tədrisin keyfiyyətini qaldırmaq onu rus sektoru ilə rəqabət qabiliyyətli etmək valideynlərin problemi deyil. Əfsus ki, bu sahədə, eləcə də ana dilinin təbliğatı sahəsində xeyli axsayırıq.

Bu da təzə fakt: sən demə, 2014-cü ildən üzü bəri müəllimlərin bacarıq səviyyəsində irəliləyiş yoxdur. Bunu təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib. Onun qənaətinə, bir neçə gün əvvəl Təhsil Nazirliyinin müəllimlər üçün keçirdiyi imtahanın nəticələri ürekaçan olmayıb. Məlum olub ki, bizim müəllimlərin bilik və bacarıqları 50 faizdən aşağıdır...

Nəhayət, təhsil strateji sahədir. Millətin gələcəyi ona birbaşa bağlıdır. Gələcəyin diplomatu, rəhbər şəxsləri, müəllimi, həkimi, generalı, bir sözlə, milli kadrlar onun bazası əsasında yetişir. Fəlakət onda olar ki, təhsilimiz Rusiya kimi bir qırğı dövlət üçün "5-ci kolonçu"lar və kosmopolitlər də yetişdirə...

Camal Qasıqçı

Amerikaya sığınan, qanı batırılan Qasıqçı

Araz Əlizadə: "Bu məsələdə bir daha göründü ki, Amerika üçün iqtisadi maraqlar daha üstündür"

Həmid Herişçi: "Bu iş Səudiyyədə iki klanın davasıdır"

"Qərb bizi xilas edəcək". Bu, Ostap Benderin məşhur sarkazmidir. Bu tarixi ironiya nüfuzlu ABŞ nəşri olan "Vaşinqton Post" qəzetinin ərəb əsilli yazarı Camal Qasıqçının qətlinə bir daha öz aktuallığını qazandı.

ABŞ ölkəsinin ən populyar qəzetinin jurnalistinin İstanbuldakı Səudiyyə Ərəbistanı konsulluğundan meyitinin çıxmasına görə krallıq dövlətinə ciddi şəkildə təpki vermədi.

Dünyanı, Avropanı İrana və Rusiyaya qarşı sanksiyalara çağırdığı, harada bir jurnalistə təzyiq olarsa, həbs edilərsə ABŞ Dövlət Departamenti bəyanat verdiyi halda, Vaşinqton Səudiyyə Ərəbistanının diplomatik korpusunda məşhur jurnalistinin doğranıb qətlə yetirilməsinə qeyri-adekvat reaksiya verdi.

Faktiki olaraq, Amerikaya sığınan, bəlkə də bu arxayınlıqdan doğan tənqidçiliyinin sonunda Qasıqçının faktiki olaraq qanı batırıldı...

Millət vəkili, Azərbaycan Sosial Demokrat Partiyasının (ASDP) sədri Araz Əlizadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi ki, dünyada ikili siyasət, ikili standartlar var: "ABŞ-da nəşə baş verəndə dünya ona göz yumur. Amma başqasında olanda səslərini qaldırırlar. Amerika "harda aş, orda baş"dır. Özünə gələndə maraqları çərçivəsində davranır.

Ona görə də bu məsələyə ən açıq cavabı Donald Tramp özü verdi. Dedi ki, bir jurnalistə görə Səudiyyə ilə 450 milyardlıq layihədən imtina edə bilmərəm. Yeni iqtisadi maraqlar insan haqları, media azadlığı və başqa məsələlərdən prioritetdir".

A.Əlizadənin fikrincə, insan haqları supergüc dövlətlərin əlində kiçik dövlətlərə qarşı bir dəyənəkdir: "İllərdir ki, kiçik ölkələr müstəqil siyasət yürüdəndə və ABŞ-ın xoşuna gəlməyəndə, həmin "insan haqları" şüarını dəyənək kimi istifadə edirlər, təzyiq göstərirlər.

Məsələn, Bakıda qanunsuz mitinq dağıdılarda haray-həşir salırlar ki, ay aman qoymayın, Azərbaycanda insan haqları pozulur, vətəndaşlar sərbəst toplaşa bilmirlər. Amma Avropada, Amerikanın özündə aksiyalar qəddarlıqla dağıdılır, etirazçılar qana bulanır, sürüyə-sürüyə onları aparırlar, heç bir söz deyən olmur.

Çünki onlara olar, bizə yox. Bax Qasıqçının məsələsində də bir daha göründü ki, Amerika üçün iqtisadi maraqlar daha üstündür".

Yazıçı-konspiroloq Həmid Herişçi isə hesab edir ki, Qasıqçı cinayəti Səudiyyə Ərəbistanında çoxdan kök atmış iki klanın çəkilməsinin nəticəsidir.

Onun sözlərinə görə, Səudiyyədə hakimiyyətdaxili çaxnaşma var idi: "Bu barədə Rusiyada Səudiyyə Ərəbistanı üzrə mütəxəssis Şamil Sultanov çox gözəl məqalələr yazıb. Onun yazılarında var ki, Osmanlı imperiyası dövründə məşhur Qasıqçı ailəsi olub və onlar Ətturki nəslidirlər. Səudiyyə Ərəbistanında kəşfiyyat, ordu təchizatı Ətturki klanının ixtiyarında olub. Bu qrupa qarşı hazırkı Səudiyyə kralı İbn Səlmanın təmsil etdiyi Südeyra klanı olub.

Bu klan Ətturki klanını sıradan çıxarmaq istəyirdi, onu zəiflətməyə çalışırdı. Çünki Səudiyyə Ərəbistanı ilə Türkiyə arasında pərdəarxası əlaqələri həmin Qasıqçının nəslə olan Ətturki klanı qurub. Bütün bunları Şamil Sultanov çox gözəl yazıb".

H.Herişçi Ş.Sultanova istinadən deyir ki, Südeyra klanı Ətturki qvardiyasından kəşfiyyat işini və ordu təchizatının almaq istəyirdi: "Türk mənşəli Qasıqçı ailəsində silah alverçiləri olub. Onların ən məşhuru Adnan Qasıqçıdır, Camalın əmisidir. İndi bilinmir ki, Adnan Qasıqçı Camal Qasıqçıya silahları və pulları necə ötürdükleri haqda danışib, ya yox. Bu ayrı mövzudur.

Hətta şahzadə Diana ilə münasibətləri olan, müəmmalı şəkildə qəzada ölen Məhəmməd əl-Fayed də bu ailənin üzvüdür. Adnan Qasıqçı özü də müəmmalı şəkildə ölüb. Bundan sonra nəslin ağsaqqallığı Camal Qasıqçıya keçmişdi. Məsələ burda başladı. Biləsiniz ki, Camal Qasıqçı da daxil olmaqla 5 Ətturki şahzadəsi müəmmalı şəkildə ölüblər. Hətta birini Ukraynaya aparmaq adı ilə aldadıb Səudiyyəyə göndəriblər.

Yeni ki, Amerikadan çox, bu hadisə Səudiyyədə iki klanın davasıdır. Ona görə ki, bu nəsil vasitəsi ilə Türkiyə və Səudiyyə istəbilmələri arasında pərdəarxası əlaqələr qurulub".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Ötən il Avropada davam edən rus casusların "ov mövsümü" bu dəfə Rusiyaya keçib. "Amerikanın Səsi"nin məlumatına görə, Rusiya hökuməti ABŞ-ın sabiq dəniz piyadası Pol Uliana qarşı rəsmən casusluq ittihamı irəli sürüb. Pol Uliana Rusiya Federal Təhlükəsizlik Xidməti tərəfindən casusluq ittihamı ilə həbs olunub. Ailəsi isə onun toyda iştirak etmək üçün Moskvaya getdiyini iddia edir.

ABŞ-ın Rusiyadakı səfiri Con Hantsman çərşənbə günü Lefortovo həbsxanasında saxlanılan Pol Uilanla görüşüb. Bu haqda ABŞ Dövlət Departamenti məlumat verib.

Bundan öncə çərşənbə günü **ABŞ dövlət katibi Mayk Pompeo** bildirib ki, Birləşmiş Ştatlar Pol Uilanın dərhal azad edilməsini tələb edir və onun həbsinin səbəbləri ilə bağlı izahat almaq istəyir. Devid Uilan deyib ki, onun qardaşı texniki ehtiyat hissələrinin təchizatı ilə məşğul "BorgWarner" şirkəti ilə "mühafizəçi müqaviləsinə" malikdir.

Bu hadisə əslində yeni deyil, daha əvvəl, konkret olaraq 2011-ci ildə ABŞ-da 10 rusiyalı kəşfiyyatçı ifşa olunub və daha sonra onlar amerikalı agentlərlə dəyişdirilib. Ötən il isə Britaniyada baş verən Skripal qalmaqlarından sonra Rusiya və ABŞ qarşılıqlı olaraq diplomatları - hansı ki, onların kəşfiyyatçı olduqları ehtimal edilirdi - ölkələrindən deportasiya olunub.

Ümumilikdə ötən il Rusiyanın bir neçə agentini Avropada ifşa olunub. Rusiya Müdafiə Nazirliyi Baş Kəşfiyyat İdarəsinin (QRU) sabiq polkovniki Sergey Skripal və qızı Yuliya 2018-ci il martın 4-də Böyük Britaniyanın Solsberi şəhərində huşsuz vəziyyətdə tapılıblar. Britaniyanın baş naziri Tereza Mey martın 12-də verdiyi açıqlamada Skripal və qızının SSRİ-də istehsal edilmiş "Noviçok" adlı kimyəvi silahla zəhərləndiklərini bildirib. Martın 14-də Britaniya hökuməti Rusiyaya qarşı sanksiyalar qəbul edib, həmçinin Rusiya ilə rəsmi səviyyədə təmasları dayandırılıb və Britaniyada fəaliyyət göstərən 23 Rusiya kəşfiyyatçısını ölkədən çıxarıb. Ruslar da buna cavab olaraq Britaniya diplomatik korpusu çətinliyi altında fəaliyyət göstərən kəşfiyyatçıları ölkədən çıxarıblar. Britaniya hökuməti bəyan edib ki, pasport ad-sovayadlarının Aleksandr Petrov və Ruslan Boşirov qeyd olunan iki şəxs Rusiya Baş Kəşfiyyat İdarəsinin əməkdaşı olub.

Yeri gəlmişkən, Sergey Skripal özü də 2006-cı ildə ölkəyə xəyanət ittihamı ilə

Casusları ələ verən səbəb - texnoloji vasitələr, yoxsa...

Arzu Nağıyev: "Ələ keçən legal kəşfiyyatçılardır, qeyri-leqal kəşfiyyatçılar isə dərin konspirasiya şəraitində öz işlərini qurub, fəaliyyətlərini davam etdirirlər"

mühakimə olunaraq 13 il həbsdə məhkum edilib və 2010-cu ildə onu daha bir neçə casusla birlikdə Rusiya kəşfiyyatının ABŞ-da ifşa edilmiş bir qrup agentini, o cümlədən Anna Çapmanla mübadilə ediblər.

Bu hadisənin qalmaqlı yətməmiş oktyabr ayının 4-də Hollandiyanın Hərbi Kəşfiyyat və Təhlükəsizlik Xidməti (MIVD) və Birləşmiş Krallıq Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargahının Baş Kəşfiyyat İdarəsinin (BKİ-QRU) kiber hücum bölməsinin zabitləri hesab edilən Rusiya Federasiyasının 4 vətəndaşını ifşa edib. Məlumat əsasən, həmin 4 nəfər şəxs Haaqada yerləşən Kimyəvi Silahların Qadağan olunması Təşkilatının (OPCW) kompüter şəbəkəsinə kiber hücum etmək məqsədilə 2018-ci ilin aprel ayında Hollandiyaya yerləşiblər.

Qeyd edək ki, ümumilikdə son illərdə kəşfiyyat agentlərinin ifşası xəbərlərinin sayı artıb. Yuxarıda sadəcə dünyanın ən güclü kəşfiyyat orqanlarına sahib olan Rusiya və ABŞ-ın agentlərinin ifşası barədə 3 xəbəri qeyd etsək də, dünya ölkələrində onlarla, hətta yüzlərlə belə faktlar var.

Peşəkar casusların tez-tez ələ keçməsi nə ilə bağlıdır? Məsələ ondadır ki, son illərdə elektron kəşfiyyat xeyli inkişaf edib. İnternet üzərindən kəşfiyyat. Məlumatların toplanması, sistem-

lərdən məlumatların oğurlanması, analizlərin hazırlanması artıq böyük ölçüdə internet üzərindən aparılır. Casusların ifşa hadisələrinin artması artıq ənənəvi metodların sıradan çıxdığına işarədir, yoxsa kəşfiyyat sahəsində birbaşa agentlərin peşəkarlıq səviyyəsi azalıb?

Sabiq təhlükəsizlik zabiti Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, xaricdə agentlər bir qayda olaraq iki formada - leqal və ya qeyri-leqal, yəni gizli fəaliyyət göstərir: "Kəşfiyyat fəaliyyəti dedikdə söhbət başqa dövlətin siyasi, hərbi və sair imkanları barədə gizli məlumatların toplanmasından gədir. Məlumatların toplanması leqal və qeyri-leqal şəkildə aparıla bilər. Leqal fəaliyyət odur ki, şəxs hansısa qurumda, məsələn səfirlik və ya başqa qurumda çalışaraq məlumat toplayır və bu zaman yerləşdiyi ölkə onu kəşfiyyatçı kimi tanıyır. Vəzifəsinə uyğun olaraq bu adamların müəyyən qurum və təşkilatlara giriş icazəsi olur. Və ordan əldə etdikləri məlumatları analiz edərək müəyyən kəşfiyyat orqanlarına sahib olan Rusiya və ABŞ-ın agentlərinin ifşası barədə 3 xəbəri qeyd etsək də, dünya ölkələrində onlarla, hətta yüzlərlə belə faktlar var.

Ekspert deyir ki, xarici kəşfiyyat dedikdə başqa ölkələrin, yəni konkret şəxsin bir ölkə ərazisində həyata keçirdiyi məlumat toplama və onları analiz etmə fəaliyyətləri nəzərdə tutulur. Hərbi kəşfiyyat, sənaye kəşfiyyatı, işçi kəşfiyyatı kimi sahələr var: "Yeni müəyyən anlaşı-

maların imzalanmasında istifadə olunan məlumatları əldə etmək. Bütün bunlar müxtəlif istiqamətlərdə aparılan kəşfiyyat xarakterli işləridir. Bəzi məsələlər var fərqli iş sistemi tələb edir. Təbii ki, leqal işləyən kəşfiyyat orqanları əməkdaşları öz maraqlarını açıq şəkildə ortaya qoymur. Ancaq buna baxmayaraq ərazisində işlədikləri dövlətin əks-kəşfiyyat orqanları onların fəaliyyətini nəzarət altında saxlayır. Son zamanlar baş verənlər, o cümlədən Hollandiya və Britaniyada kəşfiyyatçıların ifşa olunması leqal kəşfiyyatçıların ələ keçməsi hadisəsi idi. Qeyri-leqal kəşfiyyatçılar dərin konspirasiya qaydasında işləyən işçilərdir. Ola bilsin onlar heç hansısa xüsusi xidmət orqanının rəsmi əməkdaşı deyil, bu işə cəlb olunmuş işçilərdir. Bu adamlar müxtəlif texnika və texnologiyalardan istifadə edirlər. Bildiyiniz kimi, bir çox ölkələr leqal kəşfiyyatçılar ələ keçəndə onları ölkədən qovurlar. Digər dövlət də buna adekvat olaraq həmin sayda kəşfiyyatçıları öz ərazisindən çıxarıb. Bunu bir mənada qəbul olunmuş taktika da adlandırmaq olar".

A.Nağıyevin sözlərinə görə, hazırda ifşa olunan, necə deyirlər ictimaiyyətə açıqlanan şəxslər daha çox leqal fəaliyyət göstərən kəşfiyyatçılardır. Ancaq gizli fəaliyyət göstərən köhnə qaydada fəaliyyətlərini davam etdirir: "Daha bir qayda budur ki, kəşfiyyat sahəsində ölkələr əməkdaşlıq edir və dost ölkəyə qarşı təhdid olanda əməkdaşlıq edilən ölkə kəşfiyyat dəstəyi verir. Düşünürəm ki, istər Rusiya, istər Hollandiya, istər ABŞ da ifşa olunan şəxslər leqal kəşfiyyat əməkdaşları olub. Qeyri-leqal kəşfiyyatçılar isə dərin konspirasiya şəraitində öz işlərini qurub, fəaliyyətlərini davam etdirirlər".

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, Slovakiyanın xarici işlər naziri Miroslav Layçak Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasına dair müzakirələr aparmaq üçün Azərbaycana və Ermənistanla səfər etməyi planlaşdırır. Bu barədə ilk olaraq "Report" diplomatik mənbələrə istinadən xəbər verir.

Məlumatla görə, regiona səfər fevral ayının ortalarına planlaşdırılıb. Xatırladaq ki, Slovakiyanın ATƏT-ə sədrlik dövründə əsas prioritetləri regionda həlli uzadılmış münaqişələrin nizamlanması və təşkilat məkanında münaqişələrin qarşısının alınmasına dəstək vermək olacaq. Daha əvvəl bildirlirdi ki, Slovakiya ATƏT-ə sədrliyi dövründə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanmasında fəal iştirak etmək niyyətindədir.

ATƏT-in bundan əvvəlki sədrinin də bölgəyə tanışlıq məqsədli səfərinə nəzərə alsaq, budəfəki vizitdən də fəvqəladə nə isə gözləməyə dəyməz. Ermənistanda yeni hakimiyyət formalaşsa da, mahiyyət etibarilə dəyişiklik müşahidə olunmur. Belə ki, Nikol Paşinyanın müvəqqəti hökuməti konstruktivlikdən uzaq mövqe sərgiləməkdə davam edir. Elə bir neçə gün öncə Ermənistanın XİN rəhbəri Azərbaycanı Dağlıq Qarabağ "xalqı"na (? - red.) xitab etməyə, danışıqları qondarma rejimlə aparmağa çağırmışdı. İşğalçı ölkənin təmsilçisi növbəti dəfə güzəştlərin qarşılıqlı ola biləcəyini iddia etmişdi.

Qeyd edək ki, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev problemin həlli üçün 2019-cu ildə əlverişli imkan yarandığını deyib və işğalçı ölkəni fürsətdən yararlanıb erməni xalqını da xilas etməyi tövsiyə edib. BMT-nin hesabatına görə, Ermənistan yoxsulluq həddində olan ölkələr sırasındadır və vəziyyət getdikcə pisləşəcək. Lakin İrəvan sərt ritorikanı davam etdirməkdə davam edir. Bakının isə mövqeyi dəyişilməzdir. "Münaqişə Azərbaycanın beynəlxalq tanınmış sərhədləri çərçivəsində ərazi bütövlüyü və suverenliyi əsasında həll olunmalıdır". Bunu Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov son açıqlamalarından birində bildirib. Azərbaycan sülh danışıqlarına sadiq olmaqla yanaşı, hərbi sahədə də öz tədarükünü görməkdədir və düşməni də bunu aydın müşahidə edir.

Xüsusilə də Azərbaycan ordusunun Ermənistanla həmsərhəd bölgələrdə möhkəmlənməsi işğalçı vahiməyə salıb. Ermənistanın hərbi eksperti, Van Ambarsumyan bu ilin yaz və ya yay aylarında, yeni hava şərtlərinin yol verdiyi şəraitdə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağda tammıqyaslı hərbi əməliyyatlara başlayacağını iddia edib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Silahlı Qüvvələri artıq Dağlıq Qarabağ istiqamətində mövqelərini daha da önə çəkib. Van Ambarsumyan Azərbaycanın Ermənistanın Tavuş rayonu ilə sərhəddə N sayılı hərbi briqadasını döyüş mövqelərindən çəkdiyini və həmin mövqələrin bundan sonra Dövlət Sərhəd Xidmətinin qoşunları tərəfindən qorunacağını barədə xəbərlərə diqqət çəkib. Onun fikrincə, Azərbaycan Milli Ordusunun həmin hissəsi Qarabağ istiqamətinə göndərilib.

Eyni zamanda, Azərbaycanın Naxçıvan istiqamətində neytral zonanın içərilərinə doğru irəliləməsi Ermənistan üçün şok effekti yaradıb. Nikol Paşinyan yalnız yarım il sonra etiraf edib ki, Azərbaycan bu istiqamətdən irəliləyib.

Qeyd edək ki, Yeni il ərəfəsində Ermənistanın prezidenti Armen Sarkisyan, eləcə də xarici işlər naziri Zoqrab Mnasakanyan Naxçıvanla sərhədə baş çəkib. Artıq Ermənistanda müxalifət qrupları Azərbaycan Ordusunun Qarabağa gedən əsas yolları nəzarətə götürdüyünü etiraf edirlər. Erməni şərhi Hakop Badalyan İrəvan rəhbərliyinin Naxçıvanla sərhədə gelişini 2019-cu ildə atılacaq əsas addımların işarəsi olduğunu yazıb.

"Rəsmi İrəvan Azərbaycan Ordusunun hərəkətlərinin öz ərazisində olduğunu, erməni tərəfinin nəzarət səviyyəsini azaltmadığını iddia edir, hətta bildirilir ki, daha əlverişli mövqələrə sahib olmuşuq. Lakin əsas ağırlıq Azərbaycanın Qarabağa gedən yollara nəzarət etdiyi fikri üzərindədir. Ermənistan rəhbərliyinin Naxçıvanla

Politoloq qeyd etdi ki, Naxçıvan tərəfdən hərbi əməliyyatların keçiriləcəyi tam inandırıcı olmasa da, bu istiqamət doğrudan da erməniləri narahat edən məsələdir: "Ermənistan rəhbərlərinin son bəyanatları da göstərir ki, Dağlıq Qarabağ "kartı" daxili və xarici siyasət üçün ən vacib siyasi amildir. Buna görə də onlar bütün bu proseslərə həssas reaksiya verirlər. Qazax tərəfdən sərhədlərin bərpası da Azərbaycanın apardığı mühüm siyasətdir. Belə ki, həm sərhədlərin bərpasının təmin edilməsi və hərbi hissələrin dislokasiyasının aparılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ermənilər başa düşür ki, Azərbaycan Sərhəd Qoşunları həm də döyüşən bir ordudur, onların

Bakının Ermənistanı təşvişə salan iki mühüm gedişi

İşğalçı ölkə Bakının son manevrlərindən aqoniyə vəziyyətinə düşüb; ekspertlər müharibəni qaçılmaz sayır; İrəvanın son seçimi etmək şansı var...

sərhədə gedişi də hər hansı fors-majorsituasiya ilə bağlıdır və bu, nəzarət məsələsində Azərbaycanın üstünlük əldə etdiyi fikrini gücləndirir", - deyir erməni şərhi bildirib. Badalyan iddia edib ki, 2019-cu ildə Ermənistan əsas siyasi ağırlığı Naxçıvan istiqamətinə yönəldəcək: "Naxçıvanla sərhəd Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının (KTMT) da məsələsidir. Təşkilatın keçmiş baş katibi Bordyuja Ermənistanla səfərlərindən birində Naxçıvan sərhədində olub. Paşinyan çıxışında bildirdi ki, KTMT-də baş katiblik görünüşündən daha dərin məsələdir. Bu mənada Naxçıvan çox funksiyalıdır və KTMT-nin məsuliyyət zonasına daxildir. Lakin reallıq fərqlidir, bu bölgədə əsas gücə sahib olan Azərbaycan və Türkiyə KTMT üzvləri ilə çox yaxındır. Ermənistan buna görə diqqətini Naxçıvan istiqamətində cəmləməyə çalışır. Yeni il ərəfəsində yüksək çinli rəsmilərin bu sərhədə gelişini də İrəvanın bu il ərzində xarici siyasət prioritetlərinin açıq simvoludur".

Düşmən işğala son vermədikcə, təbii ki, Azərbaycan bütün arsenalını işə salmalı olacaq, çünki artıq heç kim torpaqların sülh yolu ilə azad olunacağına inanmır. Ona görə də Ermənistanı üzük qaşı kimi halqaya salmağa zərurət yaranıb. Azərbaycanın Naxçıvan əməliyyatı isə həm Dağlıq Qarabağa gedən yollara nəzarət etməyə, həm də Ermənistanın İran qapısını nəzarət altında saxlamağa imkan verir.

"Belarusdan "İsgəndər" raketlərinə uyğun olan "Polonez" havadan müdafiə sistemini tədarük etdik. Ermənistan bildirdi ki, onlar "İsgəndər"lə Bakını, Mingəçeviri vuracaqlar. Lakin biz "Polonez"ləri Naxçıvana yerləşdirməklə İrəvana açıq-aşkar meydan oxuduq. Onları cavab atəşi ilə susdurduq. Bu baxımdan, müdafiə sistemimiz daha da gücləndi. 2018-ci il uğurlarından biri də Naxçıvan istiqamətində mövqələrin möhkəmləndirilməsi oldu. Bu bölgədə dağlarda yerləşən erməni postlarının geri qaytarılması və dövlət sərhədinə çıxıb dayanmaq da Azərbaycan Ordusunun mövqeyini bərkətdi. Bu, böyük üstünlükdür".

Ekspert deyib ki, bundan başqa, Qazax və Ağstafa istiqamətindəki sərhədlərin Milli Ordudan alınıb Sərhəd Qoşunlarına oraya yerləşdirməklə ordunun bir hissəsi passivlikdən azad olundu: "Biz həmin ordunun xidmətindən, lazım gəlsə, aktiv şəkildə Dağlıq Qarabağda istifadə edə

bilirik. Təki lazım olmasın, problem danışıq yolu ilə həll olunsun. Əks halda, Azərbaycan ordusu kifayət qədər zərbə vuracaq gücə malik olduğunu sübut etməyə hazırdır".

Politoloq Arzu Nağıyev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında ermənilərin Naxçıvanla bağlı təşvişini əsaslı saydığını vurğuladı: "Ermənilər bu məsələni iki istiqamətdə daha çox hallandırır. Maraqlısı da odur ki, ən çox narahatlıq yaradan problem kimi bunu Paşinyana müxalif olan qüvvələr qabardır. Sarkisyanın Respublikaçılar Partiyasının mətbuat katibi Şarmazanov sosial şəbəkələrdə çıxış edərək Paşinyanın başının parlamentdə vəzifə bölgüsünə qarşılığını qeyd edir və Naxçıvan istiqamətindən xəbərsiz olduqlarını vurğulayır. Eyni zamanda, Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyevin 17 dekabrda çıxışına istinad edir və Naxçıvan istiqamətində 11 min hektar ərazi ilə susdurduq. Bu qüvvələri tərəfindən alındığını misal gətirir. Bu istiqamətdə strateji yüksəkliklərin də Azərbaycanı keçdiyi onları narahat edir".

A.Nağıyev erməni hay-küyündə xüsusi məkrin olduğunu da bildirdi: "Bu məsələni qaldırmaqla ermənilər həm də KTMT üzvü olduqlarını qabartmağa çalışırlar və bilərəkdən qeyd etmirlər ki, qaytarılan ərazilər vaxtilə özləri tərəfindən işğal edilən ərazilərdir. Bundan başqa, Azərbaycan rəhbərliyinin hərbi yolla münaqişənin həlli məsələsinin gündəmdə olduğunu təkrar-təkrar ermənilər tərəfindən qabardılması da guya sülh danışıqlarının pozulmasına bir eynəmdir".

əvəz etdikləri Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələri də Dağlıq Qarabağ və ya işğal olunan ərazilərə göndərilə bilər. Yəni həm sərhəd güclənir, həm də işğal olunan ərazilərə əlavə qüvvə gəlir. Erməniləri təşviş salan əsas məsələ də budur".

Erməni hərbi ekspert, keçmiş kəşfiyyatçı Vova Vartanov isə deyib ki, Azərbaycan ordusu bütün parametrlər üzərində erməni ordusuna üstələyib. "2018-ci ildə Su-30CM-ləri alacağımızla bağlı sayıqlar gəzirdi. Biz hələ də onları görə bilməmişik. Naxçıvan istiqamətində ciddi itkilərə məruz qaldıq. Mən il yarım əvvəl xəbərdar etmişdim ki, türklər Qarabağa gedən əsas nəqliyyat arteriyasını nəzarət altına alacaqlar. Mənə o zaman məsləhət gördülər ki, panika yaymayım. Türklər bizi İrəvanla bağlayan və Qarabağ üçün əsas nəfəslik olan dövlətlərarası yola Naxçıvan istiqamətindən vizual şəkildə nəzarətdə saxlaya bilər".

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Ordusunun növbəti hədəfi Geqarkunik vilayəti olacaq. O, Azərbaycan Ordusunun bununla Dağlıq Qarabağın xarici dünya ilə bütün əlaqələrini tam nəzarət altına alacağını deyib.

Ümumi müşahidələr göstərir ki, torpaqların azad olunması üçün savaş qaçılmazdır. Hətta Üçüncü Dünya Müharibəsinin Dağlıq Qarabağdan başlanma biləcəyi barədə beynəlxalq səviyyədə xəbərdarlıq səslənsə, təbii ki, ermənilər narahat olmaya bilməz. Üstəlik, erməni ekspertlər müharibəni qaçılmaz sayır. İrəvanın isə son seçimi etmək şansı var...

Tekstil sənayesi yüngül sənayenin ən əsas sahələrindən biridir. Dünyanın ən qədim sənaye sahəsi olan tekstildəki dəyişikliklər 18-ci əsrdə İngiltərədə sənaye inqilabına gətirib çıxarıb. Uzun illər boyu tekstil sənayesi Avropa və Asiyanın inkişaf etmiş ölkələrində, həmçinin ABŞ-da iqtisadiyyatın aparıcı sektoru olub. Lakin 20-ci əsrdə onun ÜDM-də və iqtisadiyyatdakı rolu getdikcə azalmağa başlayıb, əsrin ikinci yarısında isə uzunmüddətli durğunluq dövrü yaşayıb. 21-ci əsrin əvvəllərindən isə bu sahədə yenidən canlanma yaranıb, lakin onun əvvəlki rolunu bərpa etməsi mümkün görünmür.

Hazırda ümumdünya tekstil, geyim və geyim aksesuarları istehsalının illik həcmi 4 trilyon dolları ötməkdədir. Bunun böyük bir hissəsi Asiyada istehsal olunur. İstifadə olunan xammala əsasən tekstil sahəsi bir neçə yerə bölünür: pambıq, yun, ipək, kətan, kimyəvi sapaqlardan toxunan və trikotaj. Ötən əsrdən etibarən tekstil sənayesində kimyəvi xammalın rolu artmağa başlayıb. Belə ki, dünya tekstil sənayesi hər il 45 milyon ton civarında əsas xammaldan istifadə edir ki, bunun da təxminən 50 faizi sintetik və süni liflərin, 45 faiz pambığın, 4-5 faiz ipək, yun və digərlərinin payına düşür. Dünyada illik parça istehsalı 100 milyard kvadratmetrdən çox təşkil edir ki, bunun da 50 faizə yaxını Asiya ölkələrində reallaşır. Bu gün inkişaf etmiş ölkələr bahalı brend məhsulların istehsalı üzrə ixtisaslaşmış, Asiyanın inkişaf etməkdə olan ölkələri isə kütləvi tələbat məhsullarının istehsalı üzrə.

Dünya tekstil sənayesində həm də qarışıq liflərdən parça istehsalı sürətlə inkişaf etməkdədir. Söhbət kimyəvi liflərlə təbii liflərin qarışığından hazırlanan parçalardan gedir. Hazırda il ərzində dünyada 35-40 milyard kv.metr sintetik-təbii xammal qarışığı olan parçalar, 30-35 milyard kv.metr pambıq, 3 milyard kv.metr yun, bundan bir qədər az kətan və təmiz ipək parçalar istehsal olunur. Bundan əlavə, ildə 5-6 milyard kv.metr əl işi olan hind sarısı istehsal edilir.

Yerli tekstil sənayesində vəziyyət

Azərbaycanda tekstil sənayesi müstəqillik dövründə ciddi tənəzzül yaşayan sahələrdən biridir. Halbuki XIX əsrin sonunda Zaqafqaziyada ən böyük pambıq parça fabriki və Azərbaycanda ilk tikiş fabriki Bakı şəhərində yaradılıb. 1913-cü ildə Azərbaycanda 300 ton xam ipək, 22 min ton pambıq mahıci, 4 min ton yun istehsal edilmiş ki, bu da ümumrusiya istehsalının müvafiq olaraq 79 faiz, 10 faiz və 2 faizinə bərabər olub.

Sovet dövründə də bu sahə xeyli inkişaf etdirilib. 1925-ci ildə Gəncədə mahud fabriki istifadəyə verilib. Tut bağlarının salınması və baramaçılığın inkişafı sayəsində Azərbaycanda ipək sənayesi formalaşmış və ipəkçiliyin mərkəzi iqlim şəraitinə görə Şəki şəhəri seçilib. 1931-ci ildə burada ipək kombinatı fəaliyyətə başlayıb.

məhsulun əldə olunması üçün infrastrukturun yaradılması üçün addımlar atılır.

Bu sahədə daha bir xammal olan yun istehsalına gəlincə, Azərbaycanda istehsal olunan yunun keyfiyyəti xeyli aşağıdır. M.Axundovanın dediyinə görə, yerli yunun keyfiyyəti geyim məhsullarının istehsalına imkan vermir: "Ondan yalnız xalçaçılıqda istifadə olunur. Əvvəllər Azərbaycanda merinos qoyunları saxlanılırdı, indi bu, yoxdur. Heyvandarlıqda daha çox ətlük məqsədlər güdülür, yuna diqqət yetirilmir. Bu səbəbdən də geyim istehsalı üçün yunu keyfiyyətli olan qoyun cinslərinin saxlanması ehtiyac var. Yundan xalça istehsalının təşkili sahəsində xeyli işlər görülür".

Qeyd edək ki, Azərbaycanda ildə 17-18 min ton yun isteh-

Azərbaycanın tekstil sənayesi böhrandan çıxır - araşdırma

İstehsalçılar dövlətdən dəstək gözləyir; Kimyəvi liflərdən istifadə sürətlə artır

Daha sonra "Sumqayıt Toxucu", H.Z.Tağıyev adına Toxuculuq tikiş kombinatı, "Mingəçevir Toxucu", "Gəncə Toxucu", "Şəki-tikiş", "Bakı Toxuculuq Qalantereya", "Sumqayıt Xovlu İplik", "Putə-Əyrici", "Şəki Toxucu Xirdavat", "Bakı Toxucu", "Bakı Tekstil Fabriki", "Bakı Tikiş Evi", "Bakı Toxucu-Tikiş", "Bakıxanov Trikotaj kimi müəssisələr yaradılıb. Müstəqillik illərində bu müəssisələrin böyük əksəriyyəti özəlləşdirilib, fəaliyyətini dayandıraraq. Hazırda Bakı Tikiş Evi və "Şəki-ipək" fəaliyyət göstərməkdədir.

2015-ci ildən bəri Azərbaycanda tekstil sahəsinin inkişafına yönəlik addımlar atılmaqdadır. Belə ki, tekstil sənayesinin təbii xammal bazası olan pambıq istehsalının artırılması üçün genişmiqyaslı tədbirlər görülür. 2018-ci ildə sahələrdən 230 min tona yaxın pambıq yığılıb. Azərbaycanda əsasən yüksək keyfiyyəti ilə seçilən pambıq növləri becəriləndə, bu sahədə məhsuldarlıq kifayət qədər aşağıdır. Ötən il hər hektardan orta məhsuldarlıq 17 sentner təşkil edib ki, bu da dünya üzrə orta göstəricidən iki dəfə aşağıdır. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin yeni rəhbərliyi məhsuldarlığın elmi əsaslarla yüksəldilməsi sahəsində çoxsaylı tədbirlər planlaşdırır.

KTN Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin direktor müavini Namiq Şalbuovun dediyinə görə, pambıqdan son məhsulun əldə olunması üçün ölkədə müvafiq infrastruktur hələ qurulmayıb. Belə ki, Azərbaycanda

23 pambıq emalı zavodu fəaliyyət göstərir ki, onların da illik istehsal gücü 465 min tondur: "Yeni istehsal olunan pambığın hamısını emal etməyə güc var. Amma mahılın ipliyyə çevrilməsi üçün ölkədə potensial azdır. Mingəçevirdə 2 iplik istehsalı zavodu fəaliyyətə başlayıb. Lakin bu sahədə də əlavə güclərin yaradılmasına ehtiyac var. Əldə olunan ipliyyə parçaya, parçanı paltara çevirmək potensialı da çox məhduddur".

Keyfiyyətli xammal problemi

2017-ci ildə yaradılan **Azərbaycan Tekstil İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının rəhbəri Mehriban Axundovanın** "Yeni Müsavat"a bildirdiyinə görə, son illərdə tekstil sənayesində müsbət impuls getdikcə artır: "Əvvəllər xammal problemi vardı - pambıq və ipliklə bağlı. İndi pambıq istehsalı artır. Eyni zamanda iplik istehsalında çətinliklər vardı. İndi həm mahıl, həm də iplik istehsalında böyük irəliləyişlər var. Növbəti mərhələdə İqtisadiyyat Nazirliyi tərəfindən strateji yol xəritəsi hazırlanacaq. Onun üzərində işlər başlanıb. Hansı sahədə dövlət dəstəyi və hansı formada zəruridir. Bu sahədə Türkiyə təcrübəsini əsas götürürük. Orada dövlət tərəfindən tekstil sənayesinə ciddi güzəştlər edilir. Eyni zamanda Özbəkistanda da bu yolla getməyə başlayıblar. Bizdə də belə güzəştlərin tətbiqi olunması zəruridir. Düşünürəm ki, növbəti mərhələ toxuculuq sənayesinin inkişaf

etdirilməsi olmalıdır. Burada məqsəd əldə olunan ipliyyə parça, daha sonra geyim halında ixracına nail olmaqdır. Tekstil sənayesi aşağı rentabelli sənaye hesab olunur. Buna görə də bu sahəyə dövlət dəstəyi mütləqdir".

Azərbaycanda istehsal olunan pambıq yüksək keyfiyyətli geyim istehsalı üçün uyğun deyil: "İki-üç il əvvəl istehsal olunan pambığın keyfiyyəti qənaətbəxş deyildi: pambığın orta lif uzunluğu, qalınlığı, təmizliyi və sair göstəricilər baxımından. İndi bu sahədə yaxşı nəticələr əldə olunur. Əgər söhbət yüksək keyfiyyətli, brend geyim istehsalından gedirsə, bizim pambıq onun üçün uyğun deyil. Heç Özbəkistan pambığı da uyğun deyil. Amma söhbət Azərbaycanda əvvəllər olmuş toxuculuq sənayesinin bərpasından gedirsə - yataq dəstləri, bez məhsulları və sair istehsalından, onda biz buna nail ola bilərik. Bunun üçün openend ipliyyə lazımdır, belə iplik üçün əldə olunan mahılın keyfiyyəti tam uyğundur".

Assosiasiya rəhbərinin sözlərinə görə, hazırda Azərbaycanda trikotaj məhsulları müəssisələri işləyir: "Şəki tekstil, Şəki-İpəkdə, Gilan Tekstil parkında toxuculuq fabrikləri mövcuddur. Onların istehsal gücü daxili tələbatı tam qarşılaya, həmçinin xaricə də məhsul ixrac etmək imkanındadır. Sadəcə, hazırda Azərbaycana Çindən, Pakistandan aşağı keyfiyyətli, ucuz məhsullar idxal olunur deyə daxili istehsal

genişləndirmək mümkün olmur. İdxal edilən məhsulların çoxu heç bir keyfiyyət standartına cavab vermir, bir çox hallarda isə insan orqanizmi üçün zərərli olur. Onlar poliester tullantılarından əldə olunan iplikdən hazırlanır, boyanmada orqanizmə üçün təhlükəli olan boya maddələrindən istifadə edilir. Amma Azərbaycandakı fabriklər Avropa standartlarına uyğun, ekoloji təmiz boyalardan istifadə edirlər. Toxuculuq fabriklərinin inkişafı üçün keyfiyyətsiz məhsulların idxalının qarşısını almaq üçün dövlət tərəfindən zəruri addımlar atılmalıdır. Bu problem yalnız Azərbaycanda deyil, Rusiya, Ukrayna, Belarusda da var. Buna görə də kompleks tədbirlər proqramlarının həyata keçirilməsinə ehtiyac var".

Tekstil sənayesinin digər xammal bazası olan ipəkçiliyin inkişafı üzrə də Azərbaycanda ciddi tədbirlər görülür. 2017-ci ildə prezident tərəfindən "Azərbaycan Respublikasında baramaçılığın və ipəkçiliyin inkişafına dair 2018-2025-ci illər üçün dövlət proqramı" qəbul edilib. Görülən tədbirlər nəticəsində 2016-cı ildə 70,7 ton, 2017-ci ildə 245,2 ton, 2018-ci ildə isə 514 ton yaş barama istehsal edilmişdir. Ölkəyə Çindən baramaçılıq üçün yetişdirilmiş tut tingləri gətirilir. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin məlumatına görə, indiyədək 3,5 milyon tut tingi gətirilib. Barama istehsalçılarına dövlət tərəfindən maliyyə dəstəyi verilir. Eyni zamanda baramadan son

sal olunur ki, bunun da xeyli hissəsi xaricə ixrac edilir. Son illərdə ölkədə xalçaçılığın inkişafı ilə bağlı yunun xammal olaraq daxildə emala yönəldilməsi sahəsində müəyyən işlər görülür.

Tekstil istehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyası ölkədə geyim istehsalını təşkil etmək üçün məşhur xarici şirkətləri cəlb etmək niyyətindədir. M.Axundovanın sözlərinə görə, bu, istehsal olunan məhsulun maya dəyərini azaldılması məsələsinin həll olunmasından sonra həyata keçirilə bilər: "Bu gün Azərbaycanda tekstil istehsalının maya dəyərini azaldılması, hazır məhsulun ortalamada dünya səviyyəsinə çatdırılması məsələsi aktualdır. Söhbət istənilən növ geyimdən, xüsusilə trikotaj və uşaq geyimlərindən gedir. Bunu düymə, yapışqan kimi materialların idxalına gömrük rüsumlarının azaldılması hesabına etmək olar. Rüsumların azaldılması tikiş istehsalının inkişafına gətirib çıxaracaq".

Bu gün Azərbaycan tekstil məhsulları üzrə 85-90 faiz xarici idxaldan asılıdır. Ölkəyə hər il yüz milyonlarla dollar dəyərində tekstil məhsulları idxal olunur. Dövlətin bu sahəni dirçəltmək üçün atdığı addımların real nəticələri yəqin ki, yaxın 2-3 il ərzində hiss olunacaq. Bunun üçün də tekstil sənayesi üzrə dəyər zəncirinin bütün mərhələlərinin inkişafına nail olunmalıdır.

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

“2018-ci ilin martında özünüməşğulluq proqramına yazıldım. Təlimlərdən sonra biznes-plan yazdıq. Biznes planda yazılmışdı ki, 5 min manatlıq heyvanla təmin olunaçağıq. Daha dəqiqi, 3 baş yanibalalı, südlük, iribuyuzlu heyvanla təmin olunacaqdıq. 12 noyabr 2018-ci ildə Yevlax Məşğulluq İdarəsinin işçiləri mənə heyvan gətirdilər. 2 ədəd heyvan idi, hərəsinin 300-400 manat qiyməti olardı. Bu heyvanlar çox xəstə, yaşlı, sağlamlığı yox idi, balaları yox idi, qısır idi. Ona görə də imtina etdim, götürmədim. Çünki biznes planda 5 min manatlıq heyvan yazmışdılar”.

Bunu Ağdam köçkünü Vaqif Barat oğlu Seyidov sosial şəbəkədə (<https://www.youtube.com/watch?v=xe8lnXu6Hmg&feature=youtu.be>) yayılmış çıxışında deyir.

Vaqif Seyidov sosial şəbəkədəki çıxışında deyir ki, məşğulluq mərkəzinin əməkdaşları ona ağ kağızlara imza atdırmaq istəyiblər: “İnəyin birinin belində yara da vardı. Məşğulluğun əməkdaşlarının yanında tanımadığım şəxslər də vardı. Soruşdum, adlarını da demədilər. Bu adamlar mal bazarının alverçiləridir. Heç

Ağdam köçkünü əldən düşmüş inəklərdən imtina edib - təfərrüat

Vaqif Seyidov: “Heyvanlar çox xəstə, yaşlı, sağlamlığı yox idi, balaları yox idi, qısır idilər”

bir sənədləri də yoxdur. Yevlax Məşğulluq Mərkəzinin əməkdaşları məndən tələb etdilər ki, verdikləri ağ kağıza yazım ki, 2 ədəd boğaz heyvan almışam. Mən də dedim ki, yaza bilmərəm, düzgün deyil, bu inək qısır, heç boğaz da deyil. Heç boğaz olsaydı da, götürməzdim, çünki bu

Sıradan çıxmış heyvanlardır. 200-300 manata alıb, dövlətə birini 2500 manata satırlar və bizə verirlər”.

Vaqif Seyidov ölkə rəhbərliyindən kömək istəyib: “Xahiş edirəm ki, mənə 3 baş yanibalalı, sağlam, südlük heyvanın verilməsində köməklik edin. Əgər mənə sağlam, südlük inəklər verilsəydi, südünü satıb ailəmi dolandırardım, balasını da saxlayardım, böyüdərdim, maldarlıq biznesimi inkişaf etdirərdim. İşsizlik statusum da ləğv olunardı, ailəmi dolandıra bilərdim”.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanda gerçəkləşdirilən özünüməşğulluq proqramı təqdirəlayiq olsa da, şikayətlər də az deyil. Proqrama qoşulanlar dövlətin adından təqdim olunan inəklərin qısır, qoyunların

qoça, qotur olmasından ciddi şəkildə narazıdırlar.

“Yeni Müsavat”ın 19 noyabr tarixli sayında “Məşğulluq Mərkəzinin qoyunlu oyunları - film kimi fırlıdaq” sərəlvhəli yazıda Goranboyun Əlirzalı kənd sakini Ariz Qnyaz oğlu Dəmirovun şikayətini dərc etmişdik. Vətəndaş ona Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin (ƏƏSMN) Məşğulluq Mərkəzi tərəfindən verilən qoyunların qoça olmasından şikayətlənmişdi. Demişdi ki, özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində ona gecəyarısı təhvil verilən qoyunlar qocadırlar və nazirdən kömək istəmişdi.

Oxşar problem Şəkiddə də yaşanıb. İpəkçi.info saytı bu mövzuda “Kasıbları bir az da müflis etməyin yeni yolu: özü-

nüməşğulluq proqramı!” sərəlvhəli yazı dərc edib.

Şəkiddə də vətəndaşlara heyvanların verilməsi zamanı məlum oldu ki, sakinlərə qısır və balası olmayan inək və qoyunlar, yanıq dana və toğlular təklif edilib.

Qeyd edək ki, Dövlət Məşğulluq Xidməti özünüməşğulluq tədbirlərinin icrası üçün ötən ilin iyul və avqust aylarında ümumi dəyəri 30,3 milyon manat olan 3 müqavilə imzalayıb. Müqavilələr satınalma müsabiqəsi keçirilmədən birbaşa bağlanıb. Təəccüb doğuran odur ki, işlərin icrasına cəlb olunan iki lider şirkət “Az Nest” MMC və “Aqri Kon” MMC müqavilənin bağlanmasına 1-2 ay qalmış yaradılıb. Vətəndaşlara qotur, qısır, şil, dişsiz, son dərəcə əldən düşmüş, çıxdaş heyvanları da məhz bu MMC-lər vətəndaşlara sırayır və ya buna cəhd edirlər.

□ **EİŞAN MƏMMƏDƏLİYEV,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycanda dəvələrin sayı getdikcə azalır

Nazirlik rəsmisi bunun tələbatın az olması ilə bağlı olduğunu deyir

Qədim Şərqi ən geniş təşəkkül tapmış heyvandarlıq sahələrindən biri dəvəçilikdir. Dəvəçilik Hindistan, Pakistan, Əfqanıstan, İran, Suriya, Ərəbistan, bəzi Afrika və Orta Asiya ölkələrində inkişaf edib. Bu arealın daha çox İslam dini ilə bağlı olduğu, dəvəçiliyin də bura ərəblər tərəfindən yayıldığı güman olunur. Bəzi məlumatlara görə, Afrikanın Aralıq dənizi sahillərində 20-dək dəvə cinsi yetişdirilir.

Dəvələrin saxlanıldığı ölkələrdə ondan həm yük və minik vasitəsi kimi istifadə edir, həm də ət, südü, yunu və dərisindən yararlanırlar.

Ərəb mətbəxinin şahı hesab olunan dəvə ət kimyəvi tərkibinə görə mal ətindən zəngindir. Südünün yağlılığı 50 faizdən artıqdır. Dəvə yeganə heyvandır ki, dənizin şor suyunu içməklə orqanizminin suya olan tələbatını ödəyə bilər. Dəvə yunu zərif yunlardan qiymətli sayılır. O çox dözümlü heyvandır, 1 ton yükü 90-100 km məsafəyə aparmaq qabiliyyətinə malikdir.

Dəvələr kəskin görmə və qoxubilmə qabiliyyətinə malikdir. Bu canlı istiyə ən dözümlü heyvan sayılır. Dəvələr 70 dərəcə istiyə, 50 dərəcə soyuğa davam gətirə bilərlər. Yaşlı dəvə gündə 25-30 litr su içir. Amma onlar yeganə canlıdır ki, 10-12 gün susuz da yaşaya bilər. Dəvələr günlərlə ac qala da bilərlər ki, bu zaman onun köməyinə hörgüçləri gəlir. Hörgüçlərdə vücut ağırlığı-

nın beşdə biri qədər yağ toplanır. Ac qalan dəvə orqanizminin yaşaması üçün hörgüçlərindəki yağ sərif edir. Hörgüçlərdə yağ azalarkən onlar yana əyilir.

Dəvələrin südündən həm də təbabətdə geniş istifadə edilir. Şərqi ölkələrində “şubat” adlandırılan dəvə südü tibb elminin inkişaf etmədiyi dövrlərdə mədə-bağırsaqa, vərəmə əleyhinə ən yaxşı müqavimət vasitəsi sayılıb. Vaxtilə Şərqi ölkələrində döyüşə gədən əsgərlərə dəvə südü içirdirlərmiş ki, onun orqanizmi xəstəliklərə və susuzluğa dözümlü olsun.

Azərbaycanda sovet dövründə dəvəçilik geniş inkişaf edibmiş. Lakin sovet dövründə bu sahə tənəzzülə uğrayıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin mütəxəssisi Müzəffər Abbasovun “Yeni Müsavat”a dediyinə görə, 1950-ci ildə Azərbaycanda 3 min dəvə olubsa, 90-cı illərdə 100-200 arasına düşüb: “Son illərdə

dəvəçilik sahəsində ciddi bir artım görünür, hətta 2015-ci ilə nisbətən azalma var. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına əsasən 2018-ci il yanvarın 1-nə Azərbaycanda 202 dəvə olub.”

Mütəxəssis bildirir ki, Azərbaycanda dəvəçilik məhsullarına ciddi tələbat yoxdur: “Ət olaraq yalnız Bakıda cüzi miqdarda tələbat olur. Südünün hər hansı formada istehlakına dair məlumat yoxdur. Yunundan yəqin ki, istifadə olunur, amma bu, rəsmi uçota düşəcək həddə deyil”.

Qeyd edək ki, Azərbaycanda daha çox ikihörgüçlü dəvə cinsləri saxlanılır. Bu

dəvələrin 6-7 yaşına kimi boy və çəkisi artır. Artıq 3-4 yaşında dəvələrin diri çəkisi 900 kq-a çatır. Dəvələr Azərbaycan şəraitində laktasiya ərzində 1600-1700 kq-a qədər südvermə qabiliyyətinə malikdirlər. Bundan əlavə, orta hesabla hər dəvədən ildə 8-10 kq yun götürmək mümkündür.

Statistika Komitəsinin məlumatına görə, Abşeron iqtisadi rayonunda 81, Aran iqtisadi rayonunda 50, Cəbrayıl rayonunda 67, Şərur rayonunda 21 dəvə var.

Nazirlər Kabinetinin 27 aprel 1999-cu il tarixli 74 sayılı qərarı ilə Abşeronda “Qobu” Damazlıq Dəvəçilik Təsərrü-

olunduğuna görə Azərbaycanda çox saxlanılıb. Təkrari nəqliyyat vasitələri, maşınlar, qatar və sair meydana çıxandan sonra dəvə əsas nəqliyyat vasitəsi olmayıb. Buna görə də tələbat getdikcə azalıb. Hazırda da dövlətin heyvandarlıqda əsas prioritetləri iribuyuzlu, xırdabuyuzlu maldarlıq və quşçuluğun inkişafıdır. Dəvəçilik ərzaq təhlükəsizliyinin təminatında da hər hansı yer tutmadığına görə dövlət tərəfindən onun inkişafının stimullaşdırılması üçün hər hansı tədbir nəzərdə tutulmur”.

□ **DÜNYA,**
“Yeni Müsavat”

Gürcüstanda “donuz qripi”ndən ölənlərin sayı 8 nəfərə çatıb

Gürcüstanda H1N1 virusuna (“donuz qripi”) yoluxmadan ölənlərin sayı 8 nəfərə çatıb.

“Report”un Gürcüstan bürosu xəbər verir ki, H1N1 virusu diaqnozu ilə Tbilisinin İncorovka xəstəxanasında müalicə olunan gənc ölüb.

Pasiyentin “donuz qripi”ndən ölməsi laborator şəraitdə təsdiq olunub.

Xəstəxanadan bildirilib ki, təxminən 30 yaşda olan gənc iki gün tibbi müəssisədə müalicə alıb, lakin onun vəziyyəti çox ağır olduğundan həyatını xilas etmək mümkün olmayıb.

H1N1 virusundan daha bir nəfərin də öldüyü bildirilir.

Gürcüstanın səhiyyə naziri David Sergeenko deyib ki, ölkədə qripe yoluxma halları çoxalsada, təlaş üçün heç bir əsas yoxdur: “Bizdə epidemiya yoxdur, bizdə yalnız yoluxma halları artıb”.

Qeyd edək ki, Gürcüstanda bu günə qədər H1N1 virusundan ölənlərin sayı 6 nəfər təşkil edib. Ölüm hallarının 4-ü Acarıstan Muxtar Respublikasında qeydə alınıb. Hazırda muxtar respublikada uşaqlar da daxil olmaqla, təxminən, 130 nəfər qrip virusundan xəstəxanada müalicə olunur.

"BBC Türkcə" 2019-cu ilin ABŞ prezidenti Donald Trampın həyatına və siyasi karyerasına göstərəcəyi təsir barədə yazıb.

Məqalədə Trampın media ilə savaşı haqda belə yazılır: "Tramp CNN kimi əsas xəbər mərkəzini Ağ Evin mətbuat konfransından qovmağa çalışır, qadınlar haqqında son dərəcədə aşağılayıcı, "ovuclamaq", "hər tərəfindən, kim bilir başqa harasından qanlar axır" kimi ifadələrdən istifadə edir. Bundan başqa, müsəlmanların ölkəyə girişini yasaqlamağa yönəlmiş qərarlar ala bilər, meksikalı qaçqınlar üçün "təcavüzçü" deyərək, getdikcə yığılan məhkəmələr qarşısında "öz özünü bağışlamaqdan" danışa bilər.

Bundan başqa, prezident Nyu York və Vaşinqtonda getdikcə dərinləşməkdə olan iki ədliyyə istintaqı ilə də qarşı-qarşıyadır. Eks FBI rəhbəri, xüsusi səlahiyyətli prokuror Robert Müller, Trampın seçki kampaniyasının Rusiya ilə işbirliyi aparması iddialarını və Trampın bu iddialara yönəlmiş ədliyyə araşdırmalarını engəlləyib-əngəlləmədiyini araşdırır. Nyu Yorkda isə prokuror Trampın özəl vəkili Maykl Koheni iki qadına, Tramp ilə cinsi münasibətlərini, potensial seks qalmaqallarını söndürmək məqsədilə susmalarını üçün pul verməkdə cavabdeh biliblər. Trampa bağlı istintaq bununla da məhdudlaşmır. Amerikanın "Washington Post" qəzetindəki bir şərhə diqqət etsək, prezidentlik seçkilərində qalib gələndən 2 ildən çox müddət keçsə də, "Donald Trampın son 10 ildə rəhbərlik etdiyi demək olar ki, bütün qurumlar istintaq altındadır".

Yeni ildə bu istintaqların çoxunun tamlanması gözlənilir. 2018-ci ilin noyabrında keçirilən ara seçkilərdə Nümayəndələr

Ağ Evi "Twitter"dən idarə edən prezident - Trampı bu il nə gözləyir?

Hakimiyyəti Obamadan dövr aldığından bu yana hökumətdən 45 nəfər ya istefa edib, ya da Tramp tərəfindən işdən qovulub...

Palatasının Demokrat Partiyasının əlinə keçdiyini, bir çox Respublikaçı Partiya təmsilçisinin Trampı gələcək prezidentlik seçkilərində özləri üçün bir risk olaraq görməyə başladığını düşündükdə Amerikada hakimiyyət idarəetməsində problemlər olaçağı gözlənilir.

Müstəqil idarəetmə tərzini özünüqoruma reflekslərinin birləşməsi nəticəsində Tramp 2017-ci ilin yanvar ayında hakimiyyəti Obamadan dövr aldığından

bu yana hökumətdən 45 nəfər ya istefa edib, ya da Tramp tərəfindən qovulub.

İndi də Amerika hakimiyyəti "Hər an hər şey ola bilər" kimi son dərəcə qorxuducu bir duruma qarşı-qarşıyadır. Məsələn, nə zaman hansı qərarı, necə bir "Twitter" mesajı ilə dünyaya çatdıracağı belli olmayan Tramp, anıdan bir Twitter mesajıyla "Suriyadan və Əfqanıstandan amerikalı əsgərlərini çıxaracam" deyərək açıqlama verib. Açıqlamanın ardınca

bu qərara qatılmayan, hətta böyük ehtimalla açıqlandıqdan sonra öyrənmiş olan müdafiə naziri Ceyms Mattis istefa verib. Amerika mediasının açıqlamasına görə hər iki partiyadan senatorların böyük əksəriyyəti əsgərlərin çıxarılma qərarına müsbət yanaşmadılar. Amerikanın avropalı müttəfiqləri təəccüblərini bildirdilər. Bütün bunlara baxılınca ABŞ rəhbərliyində, xüsusən də xarici siyasət sahəsində daimiliyi qoruyan bir prinsipin artıq keçərli olmadığını düşünmək mümkündür. Bu qərribə vəziyyətin 2019-cu ildə beynəlxalq münasibətlərdə, modern zamanlarda bu günə qədər qarşılaşmamış ciddi bir qeyri-müəyyənliyə yol açması da böyük bir ehtimaldır.

Qəbul etdiyi qərarlarla ən böyük təsir göstərmə potensialına sahib mərkəzlərdən birində prezidentin ən yaxşı kadrları tapmaqda gədərkək çətinliyə düşməsi, bu il bəlkə də daha aşağı səviyyəli kadrlarla çalışmaq zorunda qalacağı dünya siyasi arenasına əlavə bir qeyri-müəyyənlik və risk ünsürü əlavə edir. Digər tərəfdən, bu il bu hökumətin gündəmi çox gərgindir. İçəridə bu hö-

kumətin büdcə sahəsindəki qarışıqlığı aradan qaldırması vacibdir.

Xaricdə isə bu hökumətin bir tərəfdən Çin ilə ticari müharibələrini, Afrikada nüfuz rəqiblərini, Cənub şərq Asiyada hərbi çatışma ehtimallarını, digər tərəfdən də, əgər doğrudursa, Tramp ilə Rusiya arasında var olduğu iddia edilən bağlara baxmayaraq, Ukrayna və Suriyada münasibətlərin idarə edilməsi böyük əhəmiyyət daşıyır. Kiçik bir yanlış tətikləyəcəyi bir müddətin qısa zaman ərzində nəzarətdən çıxaraq böyüməsi də səslənən ehtimallar sırasındadır.

Gündəmi bu qədər gərgin saxlayan bir hökumətin başında Tramp var və onun da taleyini böyük ehtimalla iki qrup gelişmə müəyyənləşdirəcək.

Birinci qrup gelişmə Vaşinqton və Nyu Yorkda irəliləməkdə olan istintaqların yaradaçağı nəticələrə, bunlara bağlı olaraq, bir prokurorun, ənənələri bir kənara qoyaraq, vəzifə başında olan bir prezident haqqında cinayət işini başlayıb-başlamayacağı ilə bağlıdır. Bu məsələdə "praktik hökumətin" Tramp hakimiyyətinə

qarşı tövrünün vacib bir fakt kimi təsir edəcəyini düşünmək lazımdır.

İkinci qrup gelişmə isə Demokratların Nümayəndələr Palatasında səs çoxluğundan necə istifadə edəcəyi ilə bağlıdır. Demokratların ilk mərhələdə büdcədəki problemləri həll etmə yolu müzakirə olunur. Belə ki, onlar səs çoxluğundan istifadə edərək, "Trumpın divanı" üçün maliyyə qaynağı çıxarmadan topu respublikalının nəzarət etdiyi Senatla atmağı, beləcə onları Trampa qarşı-qarşıya gətirməyi planlaşdırdıqları anlaşılır.

Bir çox ekspertlər isə hesab edirlər ki, Müller istintaqı 2019-cu ildə çox çarpıcı bir şəkildə nəticələndirəcək. Trampın bu nəticəyə qarşı reaksiyası demokratların sıxışdırma prosesinin başlaması ola bilər. Nümayəndələr Palatası Trampa bağlı impicment qərarı qəbul edəcək, amma Senat böyük ehtimalla Trampa bəraət verəcək. 2020-ci il prezidentlik seçkilərinə ABŞ bir "hüquq dövlətidir, ya yox" sualı ilə gediləcək.

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
"Yeni Müsavat"

ABŞ-İran müharibəsi - yeni il nə vəd edir?

Ekspertlər tərəflər arasında gərginliyin mümkün inkişaf variantlarından danışdılar

Cənub qonşumuz İran üçün 2018 ən çətin illərdən biri kimi tarixə həkk oldu. Ötən ilin avqustunda ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyaları ölkədə iqtisadi durumu daha da ağırlaşdırdı. Bütün bu baş verənlərin fonunda ABŞ-İran müharibəsi ehtimalları getdikcə artır.

İrana qarşı sanksiyalardan sonra bəzi Avropa şirkətlərinin bu ölkədə fəaliyyətini dayandırdıqları məlumdur. Bu şirkətlərin fəaliyyətlərini bərpa edib-ətməyəcəkləri suallar doğurur. Fəaliyyətini dayandıran şirkətlərdən ən çox Fransanın "Airbus" şirkətinin adı çəkilir.

"Yeni Müsavat"ın iqtisadiyyat yazarı Dünya Sakit bildirdi ki, Avropa Birliyi ABŞ-ın İrana qarşı sanksiyalarına ilk günlərdən etiraz edir: "Tramp İranla bağlı nüvə sazişindən çıxdığı elan etdikdən dərhal sonra Avropa Birliyi rəsmiləri bu addımı dəstəkləmədiklərini bəyan etdilər. Eyni zamanda, vurğulandı ki, Avropa ölkələri və şirkətləri sanksiyalara qoşulmamaqçılar. Hətta bir ara bunun mexanizminin yaradılması planlarının hazırlanması məsələsi qaldırıldı. Lakin sanksiyalar bərpa olunandan az sonra Avropanın böyük şirkətləri İrani tərk etməyə başladılar. Bu, həmin şirkətlərin ABŞ-ın nəzarətində olan dollar məkanında işləmələrindən irəli gələn məcburi bir addımdır. Yeni Avropa şirkətləri istəməsələr belə, ABŞ sanksiyalarını nəzərə almalı olurlar. "Airbus"un təsisçiləri Böyük Britaniya, Fransa və Almaniya. Yeni

şirkət daha çox Avropa Birliyinin şirkəti kimi tanınır. Amma əsas istehsal obyektləri Fransa ərazisində yerləşir. ABŞ əsilli "Boeing"dən sonra dünyanın ikinci böyük aviasiya nəhəngidir. Amma buna baxmayaraq, onun da ABŞ sanksiyalarına qarşı dayanmaq imkanı yoxdur. Şirkətin "IranAir"lə 100 təyyarənin alqı-satqısına dair 2016-cı ilin dekabrında 18 milyard dollarlıq müqaviləsi olub. Sanksiyalar başlayanadək 4, yaxud 5 təyyarəni təhvil verə bilib. Sanksiyalar başlayandan az sonra isə müqavilənin icrasını dayandırmalı olub. Çünki dollar məkanı ilə biznes əlaqələri daha güclüdür. 2017-ci ildə "Airbus"ən böyük sifarişini ABŞ-ın "Indigo Partners" şirkətindən alıb - 430 müasir tipli sənişin təyyarəsini 49,5 milyard dollara satıb. Yeni dünyanın ikinci nəhəng iqtisadiyyatı olan Çinin şirkətləri belə, İrana qarşı sanksiyalara boyun əyirsə, bir Avropa şirkətinin kənarında qalması mümkünsüzdür. "Airbus"un İrana müqaviləni bərpa etməsi yalnız ABŞ sanksiyalarının bu ölkənin üzərindən götürməsindən sonra mümkündür. Avropa Birliyi rəsmilərinin bütün etirazlarına rəğmən, "Airbus" kimi şirkətlər iqtisadi və biznes maraqlarından

çixış edərək fəaliyyət göstərirlər. Bu baxımdan, yaxın müddətli dövrdə bu şirkətin İrana təyyarə satısını bərpa edəcəyi gözlənilən deyil".

Politoloq Əhəd Məmmədli İranda inqilab baş verəndən sonra bu ölkənin daim dünyanın diqqət mərkəzində olduğunu söylədi: "İranda min illik dövlətçilik tarixi var. Bu ölkə kimi dövlətlərin daim diqqətdə olması normaldır. İranda çətin günlər bu il də gözləyəcək. Daxildən sosial, milli zəmində yenə də etirazlar

ola bilər. Lakin İranda kiminlə müharibə edəcəyini düşünmürəm. Ələlxüsus də ABŞ və ya İsrailə müharibə edəcəyini heç düşünmürəm. Əksinə, İran müttəfiqi Rusiya ilə problem yaşaya bilər. İsrail Rusiyadan İranda Suriyadan çıxmasını istəyir. Belə olan təqdirdə bu il Rusiya-İran münasibətləri pozula bilər. Sanksiyalar dövründə belə, Avropa Birliyinin İrana ticari münasibətləri var idi. ABŞ da bunu bilirdi. Birləşmiş Ştatlar indi də Avropanın İrana iqtisadi münasibətlərinə əngəl olmur. Xüsusən də, Fransa, Almaniya və İtaliyanın İrana sıx münasibətləri var. Bu münasibətlərin bu ildə davam edəcəyinə şübhəm yoxdur. İran ABŞ-ın caynağında deyil. Rəsmi Tehran regionda Qərb, Rusiya, Çinə də lazımdır. Ona görə İran-ABŞ, İran-İsrail müharibəsinin olacağını düşünmürəm. Türkiyənin regionda gücləndiyi vaxtda İran dünya güclərinə, Ankaraya alternativ kimi lazımdır".

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev də hələ ki müharibənin olacağını

zənn etmir: "İran özü buna getməyəcəyi halda 2019-cu ildə ABŞ-İran münasibətlərində hadisələrin müharibə həddinə çatacağına inamım azdır. Ən azından ilk atəşi ABŞ açmayacaq. Müxtəlif açıqlamalar, bəyanatlar verilməsinə baxmayaraq ABŞ İran siyasətini müharibə ilə deyil, ağır sanksiyalarla, daxilə baş qaldıracaq narazılıqlarla yürütməyi üstün tutur. Hesab edirəm ki, Suriya hadisələrindən sonra Vaşinqton ikinci qaynar ocaq yaratmaq fikrindən uzaqdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, müharibə olacağı halda İran Suriya ilə müqayisədə daha kəskin müqavimət göstərə bilər. Eyni zamanda, vaxtilə İraq, indi də Suriya müharibəsindən sonra ciddi səbəbsiz, sonu görünməyəcək hərbi əməliyyatların keçirilməsini dünya ictimaiyyəti və AB-nin apancı dövlətləri qəbul etməyə bilər. Hazırda İrana qarşı seçilmiş sanksiyaların gücləndirilməsi, iqtisadiyyatı sarsıdacaq addımların atılmasının bu keçənildən daha kəskin olacağını düşünürəm. AB-nin apancı dövlətləri İrana müharibə siyasətinə qarşı çıxır, ancaq iqtisadi, siyasi sanksiyaların tətbiq olunmasına tərəfdardır. Bəzi Avropa şirkətlərinin sanksiyalar üzərindən gizli şəkildə İrana iş görmələri AB-nin sanksiyaları pozması kimi dəyərləndirilməməlidir. Belə hallar hər zaman olub və onun ola biləcəyi ehtimalları həmişə hesablanır. Nəticəyə isə böyük mənada təsir etmir. Digər tərəfdən, düşünürəm ki, ABŞ-ın İrana kəskin dildə, AB-nin isə daha yumşaq danışıması gələcəkdə danışıqlar və yaxud ola biləcək güzəştlər üçün saxlanılan körpüdür".

□ **Cavanshir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Türkiyədə azərbaycanlı qadın amansızlıqla qətlə yetirilib. Hadisə Burdurun Tefenni rayonunda baş verib. 24 yaşlı Qənirə Cabbarova Tefenni-Çavdır avtomagistralında maşının içərisində H.A. ilə mübahisə edib. Mübahisə davaya çevrilib və qadın bıçaqlanıb. Hadisə yerinə təcili yardım xidməti gəlsə də, qadının həyatını itirdiyi böllü olub. H.A. tutulub. Qadının meyiti ekspertiza üçün aidiyyəti üzrə təhvil verilib.

Türkiyədə daha bir azərbaycanlı qadın öldürüldü - ortaq bəlamız..

Sədaqət Paşayeva: "Bu, Türkiyənin təminatlısız ölkə olmasından qaynaqlanır"

"Yeni Müsavat" isə xatırladır ki, son illər bu kimi hallar tez-tez təkrarlanır. Xüsusən qardaş Türkiyədə haqqı pozulan, insan alverinin qurbanına çevrilən, ailəsi tərəfindən atılan, uşaqları əlindən alınan qadınların hekayəsi həddən artıq çox yaşandır. Bəs bu kimi hallar niyə intensivləşib? Nədən xüsusən qadınlarımızın xoş olmayan sorağı Türkiyədən artan xətt üzrə gəlir?

D.Əliyeva adına Qadın Hüquqları Müdafiə Cəmiyyətinin təmsilçisi, hüquq müdafiəçisi Sədaqət Paşayeva "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, hələ 2010-cu ildə Türkiyədə həbsdə olan qadınlarla bağlı araşdırma aparma təşəbbüsü irəli sürüblər. Həmin vaxt 1993-cü ildən bu yana ümumən azərbaycanlı qadınların Türkiyədə həbs statistikasını araşdırmağa çalışıblar: "Bu halların içərisində insan alveri, deport, hüquq pozuntusu da vardı. Təəssüf ki, bu rəqəmləri əldə edə bilmədik. İstanbulda olan vəkllər, hüquq müdafiəçiləri dostlarımız dedilər ki, biz bu sta-

tistikani ancaq İstanbul üzrə edə bilərik. Əslində bizim şikayətlərimiz təkəcə qadın alveri ilə bağlı deyil. Orda istismar olunan qadınların əksəriyyəti işləmək adı ilə aparılıb, sonradan isə satılıblar. Bir çox qadınlar orda evləni, uşaq sahibi olurdular. Amma yaxşı ailəsi olmayanlar küçyə atılır, uşaqları əllərindən alınır. Məsəl-

ən, bura qayıdan bir qadının uşağı əlindən alınmış, uşağı sonsuz olan qaynına verilmişdi. Özünü isə deport etmişdilər. Bu cür insidentlər saysız-hesabsızdır".

S.Paşayeva dedi ki, bu, Azərbaycan üçün ciddi narahatlıqdır. Müsahibimizin sözlərinə görə, sərhədlər açıldıqdan sonra ölkəmizdə fahişəlik halları da artıb. "Ruslar bizi 70 il əsarətdə saxladılar, amma o dövrdə bizdə fahişəlik bu qədər geniş yayılmamışdı" deyən müsahibimizin fikrincə, Azərbaycan qadınlarının insan alverinə məruz qalmasının əsas səbəbi türklərdir: "Xalqlarımız arasında ki milli-mədəni əlaqələrə, köklərimizin bağlılığına baxmayaraq, bu halları inkar edə bilmərik. Onlar bizim qızlara "Nataşa" kimi baxırlar. Düzdü, Türkiyədə təhsil alan xeyli sayda qızlarımız var. Amma hamısı elə deyil. İzmirde vəkllər dedi ki, bizim burdakı otellərdə azərbaycanlı qızların başına olmanın oyunları getirirlər. Kimlərin günahı var bu mənzərədə? Bütövlükdə burada gizli bir əl var. Qadınlarımızın bu cür səviyyədə, bu işlərlə məşğul olması çox acı faciədir. Bu, həm də Türkiyənin özünün təminatlısız bir ölkə olma-

sından qaynaqlanır. Orda insanlara qarşı qanunlar-qaydalar işləmir. İnsan taleyinə çox barmaqarası yanaşılır. Qasıqçı olayı da bunun bariz nümunələrindən biridir. Niyə qızlarımız, qadınlarımız Moskva otelində yox - halbuki xristian ölkəsidir və orada mühafizəkarlıq yoxdur - Türkiyə otellərində istismar edilir, başlarına müsibətlər gətirilir? Hüquq tənzimləməyə, Gürcüstan, Rusiya, Türkiyə ilə ortaq hüquqi konvensiyaya ehtiyac var. İnsan taleyi tələyin ümidinə buraxıla bilməz.

Əks halda ciddi nifrət yarana bilər. Bu hal gələcəkdə sosial partlayışa səbəb olur. Ora gedən qadınlar əsasən təhsilsiz olur. Öz hüquqlarını, davranışlarını bilmirlər. Bu da acı nəticələrə gətirib çıxarır. 20-25 yaşlı oğlanlarımız döyüş bölgələrində şəhid olur, gənc qızlarımız isə başqa ölkələrdə bu cür faciəvi ölümün pəncəsinə düşür".

□ **Sevinc TELMANQIZI,**
Musavat.com

Kiçik motorlu avtomobillərə tələbat artıb

Avtosalonlarda yeni avtomobillərin qiymətləri ötən illərlə müqayisədə xeyli yüksəkdir; satıcılar qiymətlərin növbəti illərdə də artacağını bildirirlər

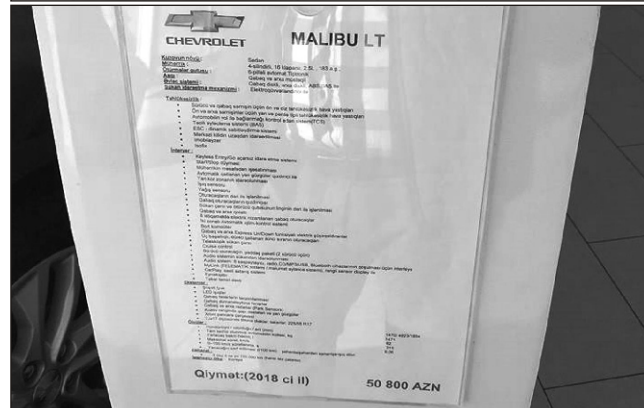
Vergilər Məcəlləsində edilən son dəyişikliklərə əsasən, 2019-cu il yanvarın 1-dən Azərbaycana gətirilən avtomobillərə tətbiq olunan aksiz vergisi artırılır.

Qərara görə, idxal olunan avtomobillərin mühərrikinin həcmi 2000 kubsantimetrdəkd olduqda mühərrikin həcmnin hər kubsantimetrinə görə aksiz vergisi 0.20 manatdan 0.30 manatadək yüksəldilib. Yeni ildən mühərrikinin gücü 2 litr olan avtomobil üçün aksiz vergisi 400 manatdan 600 manata, 2,2 litr olan 1000 manatdan 1600 manata, 2,5 litr olan 1900 manatdan 3100 manata, 3 litr olan 3400 manatdan 5600 manata, 3,5 litr olan 7400 manatdan 12100 manata, 4 litr olan 11 400 manatdan 18 600 manata, 4,5 litr olan 21 400 manatdan 36 100 manata, 5 litr olan 31 400 manatdan 53 600 manata, 5,5 litr olan 51 400 manatdan 88 600 manata, 5,7 litr olan 59 400 manatdan 102 600 manata qaldırılır.

Bəs mövcud qərarlar ölkənin avtomobil salonlarında qiymətlərə necə təsir edib?

"Yeni Müsavat"ın əməkdaşı Bakıda bir neçə avtosalonunda olub, qiymətlərlə maraqlandı. Müşahidə edildi ki, əksər salonlarda 2018-ci il istehsalı olan avtomobillərin satışı həyata keçirilir.

Öncə məlumat üçün onu qeyd edək ki, 2018-ci ilin yanvar-sentyabr ayında Azərbaycana idxal olunan avtomobillərin

sayı 16 min 382 ədəd olub.

Ölkəyə gətirilən avtomobillərin 110 ədədi sürücü daxil olmaqla 10 nəfər və ya daha çox adam daşımaq üçün nəzərdə tutulmuş motorlu nəqliyyat vasitələri, 14 min 680 ədədi əsasən adamların daşınması üçün nəzərdə tutulmuş minik avtomobilləri və digər motorlu nəqliyyat vasitələri, 1507 ədədi yük daşımaq üçün motorlu nəqliyyat vasitələri, 85

ədədi isə xüsusi təyinatlı motorlu nəqliyyat vasitələridir. Bütün bu rəqəmlər digər illərlə müqayisədə aşağıdır. İdxalın 2019-cu ildə də aşağı olacağı gözlənilir.

Avtosalonda olduğumuz zaman satıcılar bildirdilər ki, satışı kreditlər və nağd formada həyata keçirirlər. Kreditlər əsasən manatla verilir və müştəri krediti banka ödəyir. Bunun üçün əksər salonlarda avtomobilin ya-

ni qiymətini əvvəlcədən ilkin ödəniş formasında ödəmək əsas şərtidir. Qiymətlər isə yüksəkdir və bu, həm son zamanlar qanunvericiliyə edilən dəyişikliklər, həm də dolların məzənnəsindən asılıdır. Hazırda 2018-ci il istehsalı olan "Kia" markasının "Sportage" modeli 59 min 500 manata satılır. Eyni ilin "Soul" modelinin qiyməti 41 min 900 manat, "Sorento" 63 min 500 manat, "Carni-

val" 72 min 500 manata satılır. 2018-ci il istehsalı olan "Cerato" isə 43 min 900, "Rio" 29 min 500 manatdır. Bu qiymətlər 2014-cü ilin yeni modellərindən təxminən 2 dəfə bahadır. Lakin buna baxmayaraq modellərdən bəzilərinin artıq satıldığını öyrəndik.

"Hyundai" avtosalonunda hələ ki, 2018-ci ilin modelləri tam olaraq gətirilməyib. Bildirildi ki, bu ayın sonuna qədər digər mo-

dellər də gətiriləcək. Hazırda avtosalonunda olan "Santafe" 57 min 600 manata, "Sonata" 47 min 900 manatdır.

"Nissan"a gəlincə isə 2018-ci ilin "Sunny" modeli 14 min 400 dollar, "Patrol" 71 min 900 dollar, "Altima" 32 min 500 dollardır. "Sunny" modelindən başqa digər iki modelin mühərrikinin həcmi 2 litrdən yüksəkdir. Yeni bu avtomobilləri gətirən zaman Vergi Məcəlləsinə edilən son dəyişikliyə əsasən aksiz vergisi verilməlidir.

"Chevrolet" in də qiymətlərini aşağı saymaq olmaz. Belə ki, 2018-ci il istehsalı olan "Aveo" 24 min 950 manata, "Cruze LT" 28 min manata, "Malibu LT" 50 min 800 manata, "Cruze LT+" 31 min manata satılır.

"Toyota"ların da yeni modellərinin qiyməti yüksəkdir. Belə ki, 2018-ci ilin "Prado"su parametrlərindən asılı olaraq 91 min 200 manat-121 min 100 manat, "Hilux" 62 min 900 manat, "Camry" 62 min 400 manat - 70 min manata satılır.

Söhbət etdiyimiz satıcılar bildirdilər ki, qiymətlər ildən-ilə bahalaşır. Ona görə də növbəti illərdə də manatın məzənnəsindən asılı olaraq, qiymətlərin daha da bahalaşması gözlənilir. Bildirildi ki, aksiz vergisinin tətbiqi qiymətlərə təsir edən amillərdəndir.

Salonda olduğumuz zaman öyrəndik ki, insanlar artıq daha çox kiçik tutumlu mühərrikli avtomobillərə üstünlük verirlər. Buna görə də bəzi salonlar iri tutumlu mühərrikə malik olan avtomobilləri sifariş əsasında gətirirlər. İqtisadçılar isə hesab edirlər ki, mühərrikinin gücü az olan avtomobillərə tələbatın artması, bu avtomobillərin qiymətinin növbəti aylarda daha da yüksəlməsinə səbəb olacaq...

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"
Fotolar müəllifindir

MÜSAVAT

Son səhifə

N 2 (7172) 5 yanvar 2019

Keniyada məktəbli qızlar... hamiləlik testindən keçəcək

Keniyanın Narok şəhərində bu həftə orta məktəbə başlayacaq bütün qız şagirdləri ginekoloji müayinədən keçiriləcək. Bundan başqa, uşaqların hamiləlik testindən keçmələri də məcburidir. Bəzi insan haqları qurumları, hökumətin uşaq hamiləlikləri və 2011-ci ildə qadağan edilən qız sünnetinin qarşısını alma cəhdlərini müsbət qarşılasada, bu üsul uşaqların məhrəmiyyət haqlarını pozacaq. Narok şəhər bələdiyyəsi rəhbəri Corc Natembeyanın açıqlamasına görə, məktəbə başlayacaq bütün qız uşaqları müayinə üçün yerli xəstəxanalara sövq ediləcək. Sünnet olduğu müəyyən qız uşaqları polisə ifadə verəcək. Hamilə olduğu anlaşılan uşaqlar da kimdən hamilə qaldıqlarını açıqlamaq zorunda olacaq. Narok, Keniyada qız sünnetinin və uşaq hamiləliklərinin ən geniş yayıldığı şəhərdir. 2014-cü ildə yayımlanan rəsmi bir sənədə görə, şəhərdəki hər 10 qızdan dördü uşaq yaşlarında hamilə qalırlar.

Cütlüklər həftədə cəmi 2 dəfə görüşməlidir

Psixoloqlar hesab edirlər ki, müntəzəm görüş və cinsi münasibət yeni başlayan romantik münasibətləri zədələyə bilər. Bu haqda "Daily Mail" xəbər verir. Yazar Skot Kerol və Nyu-York Universitetinin psixoloq alimi Set Meyers əmindilər ki, yenidən bir-birinə aşiq olmuş cütlük həftədə cəmi 2 dəfə bir-birini görməli və həftədə 1 dəfə cinsi münasibət qurmalıdır.

Bu işə münasibətləri daha dinc və tərəvətli saxlamağa yardım edir. Əks halda münasibətlərdəki romantizm olduqca tez yox olur. Cütlüklərin bir-birini tükətməsi və bir-birinə maraqlı gəlməməsi də münasibətləri baltalayır. Bu səbəbdən də daha az görüş sözün bütün mənalarında cütlük arasındakı romantizmə müsbət təsir göstərir.

Amma psixoloqlar təəssüf edirlər. Bu da uzunmüddətli sevginin olmaması, bunun ailə ilə yekunlaşmasına gətirib çıxarır.

Kişinin üz quruluşu onun etibarlılığına işarədir

Alimlər sübut edib ki, qadınlar bir kişi ilə birgə olmamışdan qabaq onun üzünün formasına fikir verməlidir. Belə ki, tək cəmiyyətin görünüşü onun etibarlılığına işarədir. Avstraliyanın Araşdırma Mərkəzinin bir qrup alimi 34 kişi və 34 qadınlardan ibarət qrupa onların tanımadığı insanların rəngli fotosəkillərini göstəriblər. Daha sonra tədqiqatçılar əldə olunan nəticələri tədqiqatın şəxsi həyatları ilə müqayisə ediblər və belə nəticəyə gəliblər ki, qadınlar həmin şəxslərdən kimin sadıq, kimin etibarsız olduğunu daha dəqiq müəyyən edə bilirlər. Bu zaman onlar öz fikirlərini hər bir kişinin nə dərəcədə cəsarətli görünməsi ilə əsaslandıırıblar. Onlar bu keyfiyyətin həddindən çox olduğu şəxsləri eşq macəralarına daha meyilli insan kimi qiymətləndiriblər.

Öz növbəsində, kişilər bu zaman qadının cazibədarlığını əsas götürərək nisbətən daha gözəl olanların vəfasız olduğu qənaətinə gəliblər. Alimlərin sözlərinə görə, nəticədə bu zaman kişilərin müqayisə reytingi reallığa daha az uyğun gəlir.

Ördəyə ədva yerinə marixuana vurdular, zəhərləndilər

Çexiyanın Vraticov şəhərində 7 nəfərlik bir ailə "marixuanalı ördək" yeyəndən sonra zəhərlənib. Lenta.ru saytının xəbərinə görə, evin xanımı yeməyi hazırlayanda marixuananı ördəyin üstünə vurulan qarışıqla səhv salıb. Mayoran adlanan bu qarışım xarici görünüşünə görə marixuanaya bənzəyir. Yaşlı ev sahibinin də onları qarışdırması təbii olub. Ördək öti yeyən ailə üzvləri isə bundan sonra ürəkbulanmadan, baş və qarın ağrısından şikayətləniblər. Onları dərhal xəstəxanaya çatdırıblar. Zəhərlənmədən ancaq ailənin ən yaşlı üzvü qurtula bilib. Buna səbəb isə onun marixuanadan müalicəvi məqsədlərlə istifadə etməsi olub. Polis qanunsuz narkotik istifadəsi və yayılması ilə bağlı cinayət işi qaldırıb.

QOÇ - Çoxdan görüşmədiyiniz adamlarla rastlaşa bilərsiniz. Amma çalışın ki, onlara giley-güzardan yox, sevindirici məqamlardan danışsınız. İndi problemi danışmaqla həll etmirlər. Ümumiyyətlə, bu gün müdrik olun.

BUĞA - Qarşınızda ayın ən uğurlu günlərindən biri durur. Bu səbəbdən də verilmiş imkanlardan istifadə edin. Günün ilk yarısında qazanmaq ehtimalınız da var. Hər hansı düşmənçilikdən çəkinin.

ƏKİZLƏR - Təxminən saat 15-ə qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə oluna bilər. Bu səbəbdən də həmin ərəfədə riskli işlərin həllini təxirə salın. Sonrakı müddət qismən sakit keçəcək. Güzəştə getməyi bacarın.

XƏRÇƏNG - Əgər fəaliyyətlə bağlı ciddi bir işiniz yoxdursa, günün əsas hissəsini gəzinti və qonaqlıqlarda keçirin. Sevən aşıqlərə mütləq görüşə çıxmağa çalışmalıdır. Daxili gücünüza inamınızı azaltmayın.

ŞİR - Ulduzların düzümü şəxsi büdcənizi artırmaq üçün geniş imkanlarınız olduğunu bəyan edir. Ələlxüsus da çoxdan bəri ala bilmədiyiniz məbləği əldə etmək üçün fəallaşmalısınız. Axsama maraqlı görüşləriniz mümkündür.

QIZ - Səhhətinizi kontrolda saxlasanız, ixtiyarınızda olan bu təqvimdən razı qalacaqsınız. Fəaliyyət zəminində isə bir neçə yeniliyin şahidi olacaqsınız. Yeni təkliflərlə razılaşın, təşəbbüskar olun.

TƏRƏZİ - Qarşınızda duran bu təqvim sizin üçün çox uğurlu keçməlidir. İstər əməkdaşlıq zəminində və işgüzar sövdələşmələrdə, istərsə də qarşılıqlı münasibətlərdə hər şey üyünəcək olacaq.

ƏQRƏB - Son zamanlar az qala hamı fikirlərinizə qarşı çıxır. Lakin narahatçılığa heç bir əsas yoxdur. Çünki nahardan sonra hərəkətlərinizdə əsasən haqlı olduğunuzu çoxları hiss edəcək. Yeni ilə yeni güclə başlayın.

OXATAN - Əsas gücünüzü sevgi amilinə yönəldin. Çünki bu gün yeganə rahatlığı məhəbbətdə tapacaqsınız. Ünsiyyətdə olduğunuz digər insanlarla isə ciddi mübahisələriniz gözlənilir, xüsusən də həmkarlarınızla.

OĞLAQ - Axşam saatlarına qədər məni enerjili Ay bürcünüzdə qərar tutsa da, rastlaşdığınız hadisələr ovqatınızın məni müstəviyə yönəlməsinə imkan verməyəcək. Yanvarın bütün planlarını məhz bu gün tutmalısınız.

SÜTÖKƏN - Bəri başdan yeni və sevindirici xəbərlərə hazır olun. Yaxın ünsiyyətdə olduğunuz şəxslərlə münasibətləri mülayimləşdirin. Dara düşən sızmalarınızda, dostlarınıza yardım əlinizi uzadın.

BALIQLAR - Tanrının qüdrətini duymaq üçün gözəl vaxtdır. Tövbə etmək, nəzir vermək, xeyirxahlıq etmək, yaxud da sadəcə, ziyarətə getmək əsəblərinizi xeyli sakitləşdirə bilər. Bundan maksimum yararlanın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

(5 yanvar)

Sabuhi Rəhimli

Kərpic parçalayan rus dünya mediasının diqqətində

Rusiya vətəndaşları arasında bir o qədər də az olmayan kərpic parçalayanlar var. Bu videoya xüsusən də Britaniyanın "The Daily Mail" saytı xüsusi yer verərək, yayıb. Jurnalistlərin bildirdiyinə görə, sözügedən video rolik Rostovda çəkilib. Qırmızı gödəkçəli və işçi əlcəkləri bir kişi növbə ilə kərpicləri götürür və kəskin vuruşla onları tam iki hissəyə bölür. Öz qabiliyyətlərini nümayiş etdirmədən öncə kişi xaç işarəsi vurur. Bununla da şou zamanı başına gələ biləcək hər hansı xoşagəlməz hadisədən özünü sığortalamağa çalışır. Daily Mail qüzügedən videonu "şokedici" kimi təqdim edib. "Geekologie" saytı isə rus kişinin bu hərəkətini karateyə bənzədib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.